

TISKOVINA

Poština plačana pri pošti Slovenj Gradec

Cena: 3,20 EUR

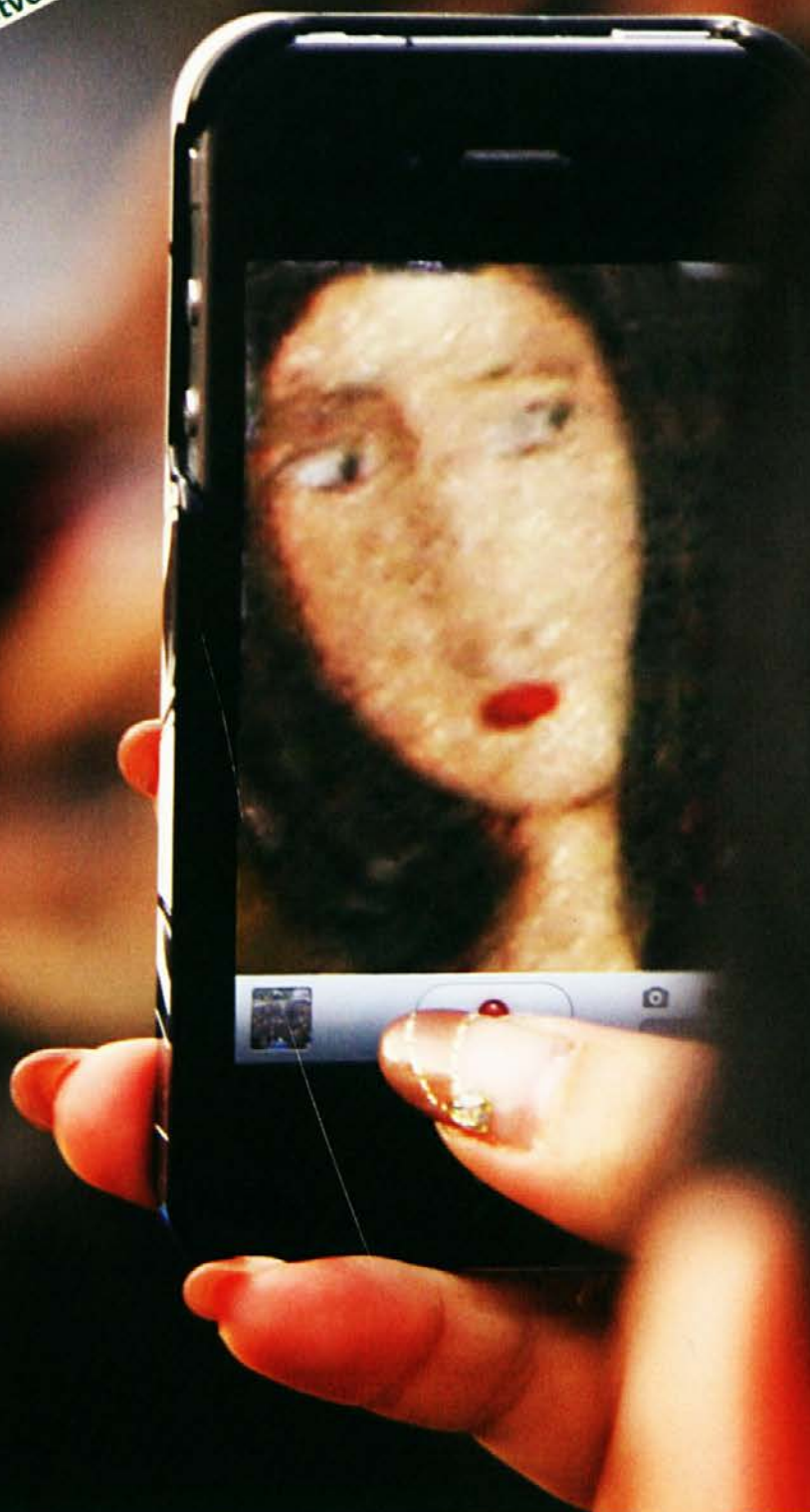
leto: XLIV | marec 2012 | številka: 3

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

• Gozdarstvo • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo • Lesarstvo • Šparovni kotiček

• Praznujejo • To smo mi • Malha smeha • Razširimo obzorja • Spominjamo se jih

Listnica uredništva

»Zeleno zlato«

Danijela Zaveršnik, dipl. inž. gozd.

Tako se je glasil naslov prispevka o licitaciji več vrednega lesa v Sloveniji v oddaji Preverjeno. Ker sem sama zaposlena v gozdarstvu, me je oddaja precej vznemirila. Povedano je bilo, kako lesna industrija tone v izgubo, kako les, predvsem okrogel, prodajamo v Avstrijo, da ne znamo tržiti lesa kot hloda, kot polizdelka, izdelka, govorili so o nizkih cenah lesa, kako se pri nas ničesar ne spleča itd.

Pa pogledajmo stanje slovenskih gozdov:

Slovenija je po gozdnosti na tretjem mestu v Evropski uniji, takoj za Švedsko in Finsko. Imamo 1.185.169 hektarjev gozdov, ki pokrivajo več kot polovico površine države (gozdnost je 58,5 %). Zgodovinsko gledano se gozdne površine širijo, povišuje se lesna zaloga, sestava gozdov pa se postopoma približuje naravni. V primerjavi z drugimi državami so slovenski gozdovi dobro ohranjeni. Letni prirastek je okoli osem milijonov kubičnih metrov lesa ali 6,85m³ na hektar. Slovenci od tega uporabimo – posekamo samo dobro polovico. Torej (citirano iz članka dr. Jurija Diacija: Narod, ki najde svojo identiteto v gozdu): »Slovenci smo narod, ki svojo identiteto najde v gozdu, ne pa toliko v lesu.«

Slovenija je z lesom bogata država, a les še vedno premalo cenimo, tako velik delež hlodovine (predvsem iglavcev) konča v sosednjih državah, predvsem v Avstriji. Vzrok temu so plačilna nedisciplina v Sloveniji in višje odkupne cene v sosednjih državah. Poleg tega pa se moramo naučiti les (kot izdelek, polizdelek ...) tržiti in biti inovativni. Izvažati čisto osnovno surovino z malo dodane vrednosti je totalni deficit.

Država pa je v zadnjih dveh letih precej prispevala za razvoj lesne industrije, naj

omenim dve izstopajoči stvari, ki sta nekako bolj pomembni za okrepitev koroške lesne industrije.

Slovenska vlada je z dnem 8. 12. 2011 sprejela uredbo o zelenih javnih naročilih. Uredba velja za javne objekte (ki se gradijo z javnim denarjem), med naštetimi lahko povzamem, da so predpisali naslednje:

- da mora biti v prevzgojnih domovih, vojašnicah, nadstrešnicah na avtobusnih in drugih postajališčih, stavbah za nastanitev policistov ali gasilcev delež lesa ali lesnih tvoriv (sem ne prištevajo polimerov, ki so derivati nafte in z delci lesa v tej matrici), vgrajenih v stavbo (brez notranje opreme), znašati vsaj 30 % prostornine vgrajenih materialov;
- da mora delež lesnih tvoriv v pohištvo znašati vsaj 70 % prostornine uporabljenih materialov za izdelavo pohištva. Izjema so lahko stoli in pohištvo, pri katerih zaradi namena uporabe les ali lesna tvoriva niso dovoljeni zaradi predpisov ali standardov.

Od ponudnika pa zahtevajo:

- potrdilo, da ima blago znak za okolje tipa I, iz katerega izhaja, da blago izpolnjuje zahteve;
- ali potrdilo FSC (Forest Stewardship Council – organizacija, ustanovljena za promocijo odgovornega ravnanja z gozdovi) ali PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification, ki je program za potrjevanje certifikacijskih shem za gozdove) zadnjega v skrbniški verigi lesa;
- ali potrdilo o vzpostavljenem sistemu sledljivosti, ki ga izda neodvisna akreditirana institucija kot del standarda ISO 9001, standarda ISO 14001 ali sistema upravljanja EMAS;
- ali dovoljenje FLEGT (Forest Law Enforcement, Governance and Trade), ki opredeljuje Akcijski načrt EU za uveljavljanje zakonodaje, upravljanja in trgovanja na področju gozdov. Akcijski načrt določa več ukrepov za obravnavo nezakonite sečnje v državah v razvoju in opredeljuje sistem izdaje dovoljenj za gradbeni les, ki zagotavlja zakonitost uvoženih lesnih proizvodov. Za pridobitev dovoljenja morajo države, ki proizvajajo gradbeni les, podpisati prostovoljne partnerske sporazume;
- ali ustrezno dokazilo, iz katerega izhaja, da so zahteve izpolnjene.

Druga za nas pomembna poteza države je javni razpis Ministrstva za gospodarstvo za pridobitev nepovratnih sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) – Razvojni centri slovenskega gospodarstva. Po veliki zaslugi Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec je Ministrstvo za gospodarstvo z 2. 2. 2011 ugodilo vlogi z naslovom: Razvojni center koroškega gospodarstva oz. krajše RACE-KOGO. Gre za skupni interes podjetij in institucij pri razvoju gospodarstva v regiji, predvsem na področjih lesnopredelovalne industrije in novih materialov. Poudarek dela je na novih produktih in storitvah, potrebnih za izgradnjo lesenih objektov (hiše, šole, vrtci, večstanovanjske gradnje in garažne hiše): torej od lesenih sten, pohištva, oken, toplotne in zvočne izolacije, integriranih sprejemnikov sončne energije ...

Tudi ciljna usmerjenost Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, d. d., s sloganom »Od gozda do hiše« je dobra zasnova za prihodnost.

Kljub temu da smo največja komercialna žaga v Sloveniji in da večino lesa prodamo domačim žagarjem, bo določena količina surove surovine, dokler ne bo potrošnika, vseeno morala biti izvožena v Avstrijo.

Viri:

http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r04/predpis_URED5194.html, uradni list št. 102, uredba o zelenem javnem naročilu, stran 13611-13711, pridobljeno 27. 2. 2012.
<http://www.zgs.gov.si/slo/gozdovi-slovenije/index.html>, O gozdovih Slovenije, gozdnost in pestrost, pridobljeno 26. 2. 2012.
<http://eko.dnevnik.si/slo/Vreme+%26+Okolje/1238/Dr+Jurij+Diaci%3A+Narod+ki+najde+svojo+identiteto+v+gozdu>, pridobljeno 26. 2. 2012
<http://www.rtvsl.si/gospodarstvo/slovensci-nimamo-nafte-diamantov-zlata-imamo-pa-les>, pridobljeno 26. 2. 2012.
www.rra-koroska.si/_/20110202...
 RRA Koroška, d. o. o. – izjava za javnost ob odobritvi projekta Razvojni center koroškega gospodarstva, pridobljeno, 4. 3. 2012.

Ženske,

tale številka je posvečena nam. Ne zgolj zaradi dveh praznikov, ki jih imamo v tem pomladanskem mesecu, seveda tudi zato, ker bi pozabile na moške ali se šle kakšno hudo emancipacijo, ne. Posebnega razloga pravzaprav sploh ne potrebujemo, marčevski Viharnik je pač posvečen ženskam. Seveda to ne pomeni, da je kaj dosti drugačen, le nekoliko več poudarka je na nežnejšem spolu.

Ženske smo gozdarke (saj poznate »našo« strokovnjakinjo Danijelo, ki je tokrat razmišljala v Listnici uredništva), smo nežne duše s talenti (z Bojano, ki je tudi »naša«, in Aljo smo govorili o njuni strasti – petju), smo gorske vodnice (Tina ni Korošica, je pa edina slovenska aktivna gorska vodnica z mednarodno licenco in vam jo resnično želim predstaviti), smo motoristke (Lena si je želela dotakniti morja ... pa je sedla na motor), smo gospodarice na kmetijah (mlada Ivanka je lahko vzor mnogim), smo ponosne na naše umetnike in kulturo (Irma Marija Zajc opaža, da premalo spoštujemo, kar imamo dobrega), rade imamo življenje (Fanika v domu starostnikov živi kvalitetno življenje), smo lovke, plesalke, padalke, smučarske skakalke ... smo hčerke, sestre, mame in babice ...

Uredništvo

Informativni gozdarski storži v februarju 2012

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
 ZGS OE SG

Februar je drugi mesec v gregorijanskem koledarju. Lepo slovensko ljudsko ime je svečan. Že samo ime nam pove, da je to hladen mesec. Zaradi mraza po navadi z žlebov visijo ledene sveče, z naših nosov pa sluzaste bolezenske sveče. Mraz se tudi na Koroškem v tretjem zimskem mesecu ni izneveril. V naše kraje je prišel na obisk tudi sibirski mraz. Zelo hladno je bilo v koroški regiji v prvi polovici februarja. Zrak je pomagal ohlajati tudi veter. Marsikaterega burje vajenega Primorca so močni sunki presenetili in mu odkrili z novejšo kritino pokrito streho. Manj škode so do 140 km/uro hitri sunki burje povzročili v starejših zaselkih, vaseh in mestih. Najmočnejši sunek je bil izmerjen v Vipavski dolini (171 km/uro). Na Krasu in Istri so meteorologi v najbolj vetrovnih dneh razglasili rdeči alarm. Velike snežne zamete je povzročal močan veter v višjih predelih 16. februarja, ta dan je med 13. in 14. uro zelo prepihal tudi Ljubljancane. V kulturnem mesecu je odkrilo manjši del strehe Cankarjevega doma. V notranjosti države je februarja tudi snežilo. Sneg smo Korošci premetavali in pometali 3., 4., 6., 11., 12. in 13. svečana. V dolini je v teh dneh zapadlo skupaj do 30 cm snega. Poprečna februarska dnevna temperatura zraka je bila pod $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$. V globino so zmrznila tla. V Šmartnem pri Slovenj Gradcu so 10. februarja v globini 10 cm izmerili temperaturo tal $-3,4\text{ }^{\circ}\text{C}$. Marsikateri izvir in studenec je zaledenel. Zmrzovati je pričela tudi Drava, na kateri je zaradi mraza poginilo tudi nekaj labodov. Najnižje februarske dnevne temperature so bile v intervalu med $-15\text{ }^{\circ}\text{C}$ (9. 2.) in $6\text{ }^{\circ}\text{C}$ (29. 2.), najvišje dnevne temperature pa med $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ (3. 2.) in $18\text{ }^{\circ}\text{C}$ (29. 2.). Letošnje leto je prestopno leto, februar je imel 29 dni. **Kratek opis letošnjega februarja: prevladovalo je deloma jasno do oblačno vreme, v krajših in daljših intervalih je snežilo v 8 dneh, dež pa nas je v dolini orosil dvakrat (20., 26. 2.). Za pečjo smo razglabljali, kdaj in kje je bilo najbolj mrzlo. Naši meteorologi so nam povedali, da se je v začetku letošnjega**

Na sestanku »Očistimo Slovenijo« v Mestni občini Slovenj Gradec

februarja zrak ohladil v Rusiji na $-52\text{ }^{\circ}\text{C}$, v Litvi $-32\text{ }^{\circ}\text{C}$, v Dalmaciji na $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$. Morda so Splitčani pričeli razmišljati o ustanovitvi smučarskega kluba z ureditvijo smučišča na otoku Pelješac ali Hvar. In kdaj je bila uradno izmerjena najnižja temperatura zraka? V Sloveniji februarja leta 1956 na Babnem polju $-34\text{ }^{\circ}\text{C}$, februarja 1983 pa so na ruski raziskovalni postaji Vostok izmerili rekordnih $-89,2\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Zaradi mraza pa februar ni bil nič manj gozdarsko zanimiv! Sneg je bil zaradi mraza suh, gozdne živali niso imele težav. Ponoči si lahko poslušal pokanje drevja zaradi mraza ali užival v zimski idili. Malo manj so uživali v zimski idili sekači, ob pogledu na s papirji obloženo pisarniško mizo in službenimi birokratskimi obveznostmi je pozabil na idilo marsikateri gozdarski strokovnjak. Še sreča, da so nekateri izkoristili zimske počitnice za dopust na smučeh. **V februarju so bila zamrznjena tudi mokrišča, ki so zelo zanimiv in pester življenjski prostor številnim pticam in drugim živalim in nekaterim redkim rastlinam. So kot balzam v kulturni krajini. Obstoječa mokrišča je potrebno ščititi tako, da v njih na sonaravni in kulturni način vpleten tudi lastnik teh mokrišč. Mokrišča imamo tudi v slovenjgraškem gozdnogospodarskem območju (Pohorska barja, Vrhe). Slovenska mokrišča so zajeta tudi v Naturo 2000, smernice za gospodarjenje in vzdrževanje teh so podane v raziskovalnem projektu Wetman.** V Radljah ob Dravi so se 3. februarja 2012 udeležili delovnega sestanka o projektu Wetman tudi gozdarji ZGS OE Slovenj

Gradec Branko Gradišnik, Zdravko Miklašič, Ljudmila Medved, Peter Cesar in Matjaž Konečnik, ki so tudi operativno vključeni v ta projekt.

Gozd je zelena banka, če z njim trajno in sonaravno ter večnamensko gospodariš. Da to ni samo »filozofska« fraza gozdarjev, ki že desetletja načrtno gospodarijo z gozdom, so se lahko 9. februarja 2012 prepričali obiskovalci 6. licitacije vrednejšega lesa v Slovenj Gradcu. Toliko zelo vredne (denarno in drugače) redkokdaj vidiš na enem mestu! Licitacija je postala slovenski gozdarski praznik. Na njej se srečamo gozdarji, lastniki gozdov, izvajalci del v gozdu, lesni trgovci in ostali, ki jih gozd zanima. Licitacija se je »prijela«! **Čestitam organizatorjem, še predvsem članom Društva lastnikov gozdov Mislinjske doline, ki so vložili za izvedbo tega zanimivega dogodka veliko truda in prostovoljnih ur. Z veseljem pa si vzamejo del zahvale v stran tudi drugi organizatorji, med njimi tudi sodelavci ZGS!**

Ureditveni sestanek gozdarjev v KE Črna

Nadaljevanje na str. 4

Vsako delo mora biti načrtovano. Glavni operativni načrt za delo v gozdu je gozdnogojitveni načrt, ki ob pomoči gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarske enote usmerja lastnike gozda in izvajalce pri delu in vlaganjih v gozdove. V ZGS si pomagamo tudi z računalniškimi aplikacijami, da bi ob enkratni uporabi številnih podatkov in informacij izdelali razumljiv in operativno uporaben načrt. Kljub daljšemu pripravljalnemu in testnemu obdobju je dodatno izobraževanje revirnih gozdarjev nujno potrebno. V februarju sta interno izobraževanje uporabe računalniških aplikacij MPX, GJN tehnično odlično izpeljala Ivan Štornik in Samo Vončina, oba prekaljena gozdarska informatika. Na šestih delavnicah so izpolnjevali svoje znanje revirni gozdarji in vodje krajevnih enot.

V letu 2011 so potekala terenska dela za izdelavo gozdnogospodarskega načrta

Zimsko tihožitje na Poleni (relacija Mežica–Črna na Koroškem, 20. 2. 2012)

gozdnogospodarske enote Črna-Smrekovec za obdobje desetih let. V letu 2012 bo načrt po raznih usklajevanjih in upoštevanjih pripomb in dopolnil uporabnikov gozdnega prostora v tej gozdnogospodarski enoti dokončno izdelan. 20. februarja so pričeli načrtovalci (nekdanji taksatorji) in revirni gozdarji usklajevati še dokončne usmeritve za gospodarjenje v državnih in zasebnih gozdovih v črnjanski gozdnogospodarski enoti na skupnem usklajevalnem sestanku v Črni na Koroškem.

V ekološko osveščajočo akcijo »Očistimo Slovenijo 2012 in svet« smo vpleteni tudi gozdarji, ki imamo najboljši pregled čez več kot 50 % z gozdom porastle površine Slovenije. Prve aktivnosti na vseslovensko čistilno akcijo v letu 2012

Pogled na Peco od Lautarja v Jazbini (23. 2. 2012)

so potekale že lansko leto, zelo intenzivno pa v letošnjem februarju. Aktivnosti potekajo različno po lokalnih skupnostih. 29. februarja 2012 so se v sejni sobi Mestne občine Slovenj Gradec na operativnem organizacijskem sestanku zbrali vsi predstavniki organizacij in društev v slovenjgraški občini, ki bodo aktivno sodelovala v tej plemeniti akciji 24. marca 2012. V slovenjgraški občini so zelo dobro pripravljeni na to!

Mesec februar je tudi kulturni mesec – 8. februarja ob obletnici smrti našega največjega pesnika Franceta Prešerna imamo možnost kulturno uživati ob najrazličnejših kulturnih prireditvah in

razglabljanjih o slovenski kulturi. **Kdaj pa razmišljamo o maternih jezikih in pomenu in ohranjanju slovenskega jezika? Upam, da ne samo 21. februarja na svetovni dan materinih jezikov! Po svetu govorimo 6000 jezikov, kar polovici grozi, da bodo do konca stoletja izginili. Številni materini jeziki, še posebno pa narečja, predstavljajo tudi biotsko pestrost. Zato ne pozabimo na pomembnost slovenščine!** Za daljši trenutek ali uro zapustimo spletne strani in se sprostimo ob branju kakšne leposlovne knjige. Z zanimanjem pa lahko preberete Viharnik! Boste videli, da se boste po končanem branju počutili zelo *kul!*

Zaledeneli Plešivčnikov mlin na Plešivcu (23. 2. 2012)

Srečanje krovcev

Žan Pritrznik, univ. dipl. ekon.

Krovci s Ptuja in iz Celja ter okolice so se zadnji petek v februarju odpravili na strokovni izlet. Skoraj petdesetim krovcem je Jure Čas, vodja naše žage v Otiškem Vrhu, predstavil proizvodni proces žaganja, proizvodne zmogljivosti ter prednosti in slabosti procesa. Izlet smo izkoristili tudi za predstavitev naše nove blagovne znamke Lesoteka.

Krovci na žagi v Otiškem Vrhu

Kaj se dogaja z lesom po licitaciji?

Jože Urbanc

Prizorišče letošnje licitacije je bilo posrečeno izbrano tudi zaradi možnosti, da so si hlodovino lahko ogledal številni naključni mimoidoči sprehajalci, kolesarji in avtomobilisti. Tako so imeli možnost opazovati prve kamione hlodovine takoj po novem letu, pripravo lesa za ogled in uspešno izpeljan »dan odprtih vrat«. S tem pa dražba še zdaleč ni končana.

Organizatorji morajo pisno obvestiti prodajalce in kupce o izidih dražbe. Na samem prizorišču pa je potrebno vse hlode, ki jih je izlicitiral posamezni kupec, ustrezno označiti in prepeljati na določeno mesto. Kupec je dolžan poravnati kupnino, preden prične z odvozom. Prodajalec ima možnost določiti najnižjo ceno za svoj les. V primeru, da ta cena ni bila dosežena, mora v treh dneh sporočiti, ali bo hlod prodal po nižji ceni ali pa ga bo na svoje stroške odpeljal z mesta licitacije. Prodajalec dobi denar za prodane hlode nakazan na svoj račun v osmih dneh po odvozu hlodov z mesta dražbe.

Hlodovina, za katero ni bilo nobene ponudbe, se lahko proda po trenutnih tržnih cenah, če pa se prodajalec s ceno ne strinja, jo lahko odpelje. Tudi zaradi teh usklajevanj bodo zadnji hlodi odpeljeni šele nekje ob koncu marca. Zaradi velikega števila hlodov je potrebna velika natančnost, da ne pride do kakšne zamenjave, napačnega odvoza ali pa celo kraje lesa. Licitacija je zaključena, šele ko so odpeljeni in plačani zadnji hlodi.

Zaradi velike medijske pozornosti, ki je namenjena najdražjim vrhunskim hlodom, so se povečala tudi pričakovanja nekaterih prodajalcev, ki po tihem računajo na velik zaslužek. Zaradi tega so

nekateri potem razočarani nad doseženo ceno ali pa za hlod sploh ni bilo ponudbe. Zato organizatorji še enkrat ponavljamo, da na licitacijo sodijo samo najkvalitetnejši hlodi.

Silvo Potočnik je s svojim kamionom neumorno vozil les na kup

Poln lonec klobas se kuha na lesenem štedilniku

Zbiranje pobud za gospodarjenje z gozdovi na območju gozdnogospodarske enote Radlje – levi breg

Branko Gradišnik, univ. dipl. inž. gozd.,
vodja odseka za gozdnogospodarsko
načrtovanje ZGS OE SG

Zavod za gozdove Slovenije je odgovoren za izdelavo desetletnih gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot. V Območni enoti Slovenj Gradec smo v letu 2012 pričeli z obnovo gozdnogospodarskega načrta za gospodarjenje z gozdovi v gozdnogospodarski enoti Radlje – levi breg. Zakon o gozdovih določa, da imajo vsi lastniki gozdov in druga zainteresirana javnost v fazi priprave na obnovo načrta možnost posredovati pripravljavcem načrta pobude, ki se nanašajo na gospodarjenje z gozdovi in gozdnim prostorom. Usklajevanje

Gozdnogospodarska enota Radlje – levi breg

zasebnih in javnih interesov je velikega pomena za bodoči razvoj gozdov.

Lastniki gozdov in drugi zainteresirani prebivalci z območja katastrskih občin Mlake, Pernice, Branik, Podlipje, Brezovec, Suhi vrh, Radelca, Vas, Remšnik, Kozji vrh, Sp. Vižinga, Radlje, Dobrava, Zg. Vižinga, Sp. Muta, Zg. Muta, Zg. Gortina in Sp. Gortina lahko svoje pobude ali pripombe v zvezi z gospodarjenjem z gozdovi in gozdnim prostorom posredujejo v času

priprave na obnovo gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarske enote Radlje – levi breg od 1. marca 2012 do 31. maja 2012 osebno na sedežu Krajevne enote ZGS Radlje, Koroška 68, Radlje ob Dravi, v času uradnih ur vsak ponedeljek in sredo med 7. in 9. uro ali po elektronski pošti na naslova KE.Radlje@zgs.gov.si ali Branko.Gradisnik@zgs.gov.si.

Doma pripravljena gnojila

Martina Cigler, abs. agr.

Sonce nas vsak dan topleje greje in mnogi že komaj čakamo dela na vrtu. O tem, kako gnojiti in pripraviti kompost, sem že pisala, danes pa bi rada napisala nekaj o doma pripravljenih gnojilih, ki jih lahko uporabljamo in so hkrati tudi stimulatorji rasti.

Koprivino tekoče gnojilo vsebuje veliko dušika in mikroelemente, pripravimo ga pa takole:

v 10 l vode namočimo 1 kg svežih ali 100–200 g posušenih kopriv. Namočene koprive enkrat dnevno premešamo z leseno palico, dokler se ne neha peniti. Rastlinske ostanke kompostiramo, s preostalo razredčeno tekočino v razmerju 1 : 10 pa zalivamo okolico rastlin, in sicer enkrat na teden v času intenzivne rasti, kasneje pa redkeje. Lahko si pripravimo tudi gabezovo tekoče gnojilo, ki vsebuje fosfor, kalij,

mangan, kalcij in železo. V kombinaciji s koprivnim gnojilom dobimo vsestransko gnojilo. Priprava je enaka kot za koprivno. Različna zelišča lahko tudi razrežemo, dodamo koprive, čebulne in česnovne lupine ter vse skupaj namakamo v vodi (enako kot pri koprivah). To tekočino

lahko uporabimo pred setvijo ali sajenjem, tako da jo nerazredčeno polijemo po gredicah, zlasti tam, kjer bomo sadili plodovke.

Gnojimo čim bolj naravno, da bomo z veseljem dali zdrave pridelke na svoj krožnik in ekološki kmetje na trg.

Na kmetiji Hribernik

Martina Cigler

Mlada družina: gospodarica Ivanka z bodočim možem Rokom in hčerjo Klaro; Gašper je bil ravno takrat v vrtcu.

Pomlad se počasi bliža in dnevi postajajo sončni in topli in nas vabijo ven. Tako sem se lepega sončnega dne odpravila proti Libeličam, kjer v Gorčah stoji kmetija Hribernik. Gre za mogočno ravninsko kmetijo z urejeno strojno lopo, hlevom in veliko lepo hišo. S kmetijstvom so se na tem posestvu ukvarjali že od nekdaj, posest pa sta kupila stara starša mlade gospodarice Ivanke.

Predniki so se ukvarjali z živinorejo in poljedelstvom, stari starši pa so imeli poleg govedu tudi par konjev in tako se je dedek ukvarjal s furmanstvom. Konje pa so imeli tudi za druga kmečka dela, kot sta spravilo sena in oranje. Na kmetiji se je starima staršema gospodarici mame rodilo pet hčera. Oče jim je kmalu umrl in tako so dekleta poprijela tudi za najzahtevnejša kmečka dela. Ko je gospodarčina mama prevzela kmetijo, so imeli okoli 30 glav govedu, od tega nekaj plemenskih telic, molznic in bikov pitancev, katerih rejo so kasneje opustili. Ostala dekleta so se izšolala in odšla od doma. Leta 1984 se je gospodarčina mama poročila z Ivanom, prav tako kmečkim sinom, ki je kasneje podedoval še domačo kmetijo in zato nehal hoditi v službo. Tako sta z možem pridno gospodarila. Ukvarjala sta se tudi s pridelavo semenskega krompirja, imeli so celo sorto igor. Gospodaričina mama je bila in je še zelo aktivna: s sosedo Bučevo Eriko sta aktivno pomagali ustvarjati takratni aktiv kmečkih žena, naučila se je upravljati traktor in za knjigo domačih jedi je prispevala recepte pristnih koroških libeliških jedi. Še danes je aktivna pri različnih družabnih dogajanjih, kot je npr. tudi *orehijada*. V zakonu so se jima rodile tri hčere, dve sta že zdoma, doma pa je ostala Ivanka,

ki je z bodočim možem leta 2011 kmetijo tudi prevzela. Mlada dva skrbno gospodarita na kmetiji, ki obsega 20 ha obdelovalne zemlje z najemom vred in 17 ha gozda, iz katerega pridobivajo les za lastne potrebe; lesa namreč ne prodajajo. Mlada gospodarica Ivanka in njen bodoči mož Rok imata v hlevu 20 glav krav molznic, saj je na kmetiji glavna dejavnost proizvodnja mleka. Redita črno-belo, lisasto in rjavo govedo (sivke). Rok pove, da ima največjo laktacijo letno prav črno-belo govedo. Gospodarica Ivanka je prav tako aktivna kot njena mama: vključena je v društvo kmetic, hodi na različne tečaje, kot so peka kruha in izdelava jogurtov ... Mlada dva namreč razmišljata, da bi v prihodnosti imela na kmetiji tudi predelavo mleka, najprej pa bi rada preuredila hlev za prosto rejo in povečala število govedu. Ukvarjata se s poljedelstvom in živinorejo. Vso krmo za živali skušajo pridelati doma, le letos so zaradi lanske suše morali dokupiti seno. Imajo tudi 7 do 10 prašičev za lastne potrebe. Delo si olajšajo s stroji in ker je kmetija ravninska, tako delo ni nevarno. Sadijo tudi okoli 30 arov krompirja za lastne potrebe, razmišljajo pa, da bi pridelavo krompirja še zmanjšali, saj ni pravega povpraševanja. Imajo tudi okoli 30 arov velik travniški sadovnjak z mladimi in starimi drevesi večinoma starih sort. Iz sadja stiskajo mošt. Kmetija je v mladih rokah in vidi se, da mlada dva pridno delata. Nihče ne hodi v službo, kar je občudovanja vredno. Na kmetiji živijo oče in mama gospodarice Ivan in Jožica, mlada gospodarja Ivanka in Rok ter njuna dva otroka Gašper, ki ima

Čudovita slika stare hiše Hribernikov

tri leta, in Klara, ki je stara eno leto, tako da se za naslednike ni bati. Občasno pride domov za konec tedna tudi katera od sester, ena živi in dela v Ljubljani, druga pa se je preselila v Šentjanž k fantu. Vidi se, da je družina zelo povezana in zato tudi lahko uspešno gospodariti.

Hlev bodo kmalu preuredili za prosto rejo

Na mestu, kjer stoji nova zidana hiša, je bila prej enako velika lesena

11 priporočil proti raku

Metka Markovič, dr. med., spec. spl. med.

Letošnji teden boja proti raku, ki je potekal od 5. do 9. marca, ima poudarek na 11 priporočilih proti raku. Geslo letošnjega tedna boja proti raku je »Evropski kodeks proti raku – zdravje je življenje«.

Temelj priporočil je Evropski kodeks proti raku, ki so ga leta 1986 oblikovali strokovnjaki na podlagi dotedanjih spoznanj o tem, kateri dejavniki iz življenjskega in delovnega okolja so povezani z nastankom raka. Nova spoznanja o nevarnih dejavnikih in ukrepah za čimprejšnje odkrivanje bolezni so vodila do dopolnitve Kodeksa 1995. leta, 2003 pa so priporočila podkrepila že znane nasvete. Njihovo upoštevanje ne zmanjša le grožnje raka, ampak tudi kroničnih bolezni, predvsem bolezni srca in ožilja. Priporočilo Evropskega kodeksa lahko izboljša zdravstveno varstvo nasploh.

Na prvem mestu so nasveti za preprečevanje bolezni. Nanašajo se na življenjski slog in opozarjajo, kaj lahko vsakdo sam naredi, da si izboljša zdravje in se morda izogne tudi raku.

11 priporočil proti raku

1. Ne kadite, kadijci čim prej opustite kajenje! Kajenje v povprečju skrajša pričakovano življenjsko dobo za 20 do 25 let. Četudi ste že v srednjih letih, se vam bo nevarnost smrti zaradi tobaka zmanjšala. Ne kadite v navzočnosti drugih. Vaše kajenje lahko škoduje zdravju ljudi v vaši okolici.

2. Vzdržujte primerno telesno težo in pazite, da ne boste pretežki. Ta cilj boste najlažje dosegli z uravnoteženo prehrano z veliko sadja in zelenjave in s primerno telesno dejavnostjo.

3. Povečajte telesno dejavnost. Redna telesna dejavnost je osnovna sestavina zdravega načina življenja. Priporočljivo je udeleževanje v raznih dejavnostih (hitra hoja, tek, kolesarjenje, plavanje, tek na smučeh) najmanj tri do štirikrat tedensko po pol ure.

4. Povečajte dnevno porabo vseh vrst sadja in zelenjave in omejite količino živil z maščobami živalskega izvora. Držite se

uveljavljenega pravila in jejte zelenjavo in sadje petkrat na dan, ob vsakem obroku, skupaj najmanj 400 gramov. Ne zanašajte se na to, da z vitaminskimi tabletami lahko popolnoma nadomestite sveže sadje in zelenjavo. Če boste jedli več sadja in zelenjave, boste nehote pojedli tudi manj mastnih živil in s tem zmanjšali količino maščob, kar je tudi pomembno. Namesto po belem kruhu segajte po črnem ali kruhu drugih vrst, narejenem iz polnovredne moke.

5. Omejite pitje alkoholnih pijač (vina, piva in žganih pijač). Alkoholne pijače sicer niso prepovedane; zaenkrat še ni znano, kolikšna je tista količina, ki ni nevarna za raka.

Za moške sta primerni največ dve enoti alkoholnih pijač dnevno, za ženske pa ena. Enota pomeni 8–10 g etanola oz. kozarec vina, piva ali kozarček žganih pijač. Za ženske je priporočena količina manjša kot za moške zato, ker je pri ženskah nevarnost raka na dojki po nekaterih raziskavah povečana že pri zmernem pitju.

6. Izogibajte se čezmernemu sončenju in pazite da vas, predvsem pa otrok, sonce ne opeče.

Ne sončite se med enajsto uro dopoldne in tretjo uro popoldne. Pol ure pred sončenjem se zaščitite s kakovostno kremo za sončenje. Na močnem soncu ob morski obali ali v hribih nosite sončna očala. Če delate na prostem, se zaščitite pred soncem z obleko ali pokrivalom. Tudi čezmerno sončenje v solarijih ni koristno, saj so fizikalne značilnosti žarkov podobne sončnim, s tem pa tudi njihov učinek.

7. Natančno spoštujte predpise, ki so namenjeni preprečevanju izpostavljenosti znanim karcinogenom. Upošteвайте vsa zdravstvena in varnostna navodila pri snoveh, ki bi lahko povzročale raka. Pozanimajte se, s kakšnimi snovmi imate opravka na delovnem mestu. Upošteвайте navodila varnosti pri delu.

8. Ženske, po 25. letu redno hodite na odvzem brisa materničnega vratu. Udeležite se presejalnega programa za raka materničnega vratu, ki naj bo organiziran v skladu z evropskimi smernicami za zagotavljanje kakovosti. Redni ginekološki pregledi so sestavni del skrbi za lastno zdravje, pravica in dolžnost vsake ženske je, da izkoristi možnost preventivnega ginekološkega

pregleda. Če dobite pisno vabilo za pregled, se nanj nemudoma odzovite.

9. Ženske, po 50. letu redno hodite na mamografski pregled, udeležite se presejalnega programa, ki naj bo organiziran v skladu z evropskimi smernicami za zagotavljanje kakovosti. Redno si pregledujte dojki in se o vseh spremembah posvetujte s svojim zdravnikom. Če ste starejše od 50 let, se naročite na preventivni rentgenski pregled, če pa ste mlajše, se o tem posvetujte s svojim zdravnikom.

10. Moški in ženske, po 50. letu redno hodite na preventivne preglede za odkrivanje raka debelega črevesa in danke, udeležite se presejalnega programa, ki naj bo organiziran tako, da zagotavlja kar največjo kakovost. Bodite pozorni na spremembo prebave ali krvavitve na blatu, po 50. letu starosti pa se pogovorite s svojim izbranim zdravnikom o preventivnem pregledu debelega črevesa in danke.

11. Cepite se proti hepatitisu B, saj to zmanjšuje ogroženost za jetrnim rakom.

Po teh priporočilih deluje tudi Koroško društvo za boj proti raku, redno izvaja aktivnosti za osveščanje in zgodnjo prepoznavanje rakavih bolezni.

»Gradovi kralja Matjaža pod Peco« je bilo geslo nagradne križanke, ki ste ga mnogi zapisali na dopisnice ali kam drugam in poslali na uredništvo Viharnika. Alja Zorman je izžrebala naslednje dobitnike nagrad: **Marjanu Tamšetu** iz Završ bo poštar prinesel zgoščenko Milana Kamnika **Denar**, **Silva Kavnik** iz Gornjega Doliča bo prejela *Tihe večere* Vide Gerl, **Olga Kotnik** iz Šentjanža pa bo uživala v zgodbah Janeza Juriča, zbranih pod naslovom *V senci dedijeve hruške*.

Čestitke vsem!

Uredništvo

Marca je že pomlad

Janez Bauer

Topli južni vetrovi so kar čez noč pobrali ves sneg. Sonce je naznanilo čudovito jutro in nebo je bilo modro, kot bi se ravnokar umilo. Ko so prvi jutranji žarki obsijali čebelje panje v čebelnjaku, so se čebele trumoma odpravile v naravo. Obiskale so bližnje lužice in se napile jutranje rose. Druge pa so obiskale cvetove mačic in leske in v panj prinesle prve koške cvetnega prahu. Saj bo res že skoraj pomlad.

Zimsko razpoloženje je naše čebele že pred časom zapustilo. Razvoj čebel v panju je v silovitem porastu in čebele izletavajo ob vsakem sončnem in toplem dnevu. Količina zalege v panju narašča, matica pridno zalega in tudi poraba hrane se veča iz dneva v dan. Pašni viri v naravi so še zelo skromni, saj mačice in zvončki nudijo zelo malo medicine. Najbolj pomemben je sedaj donos svežega cvetnega prahu v panj. Od tega je odvisna tudi količina dnevno zaleženih celic v satju, saj čebele skoraj ves cvetni prah porabijo za gojenje zalege. Zato je dobro, če čebelam nastavimo pogače iz cvetnega prahu, medu in mletega sladkorja. Vendar si zapomnimo, da če smo pričeli s krmiljenjem, potem z njim ne smemo prekiniti. Dodati moramo novo pogačo, takoj ko stare zmanjka. To ponavljamo, dokler ni v naravi dovolj donosa cvetnega prahu za normalen čebelji razvoj.

V sam panj pred koncem marca ne posegajmo. Normalna čebelja družina z mlado matico se bo odlično razvijala tudi brez naše pomoči. Tudi panj bodo čebele očistile same, brez naše pomoči. Zadnja vratca panjev na široko odpremo in

vstavimo penasto gumo. Ne skrbite, čebel ne zebe, saj jih dobro greje penasta guma, obenem pa tudi odvaja vlago iz panja. Včasih, ko še nismo pazili s penasto gumo, smo kar gledali, kateri panj je bolj močil. Pri močnih družinah so se na zadnjih vratcih kmalu pojavile kapljice vlage in rekli smo da družine močijo. To je bil znak, da je v tistem panju močna družina, ki bo veliko prinesla. Zato smo v take panje namestili časopisni papir, ko je bil pa namočen, smo ga obvezno odstranili. Vlaga v panju povzroči plesenje satja in takoj je tu bolezen. Zato mora biti paženje toplo in zračno, vse to pa nam omogoča zaščita s penasto gumo.

Nekako lani ob tem času so se pojavile prve debate o sajenju koruze. Bodo sadili tretirano ali ne? Kasneje je prišlo do velikega pomora čebel v Pomurju. Tamkajšnji čebelarji so izgubili skoraj polovico svojih čebeljih družin. Kmetje in čebelarji so bili v velikih dvomih: saditi koruzo ali ne. Ni bilo jasnih navodil, saj so močni farmacevtski koncerni pritiskali na Ministrstvo za kmetijstvo, ki se ni ni ni moglo odločiti. Posledice so dobro vidne, par 100.000 čebel manj, krivca pa še danes ne moremo javno razglasiti. Letos imamo novega ministra in ta je že takoj na začetku dejal: »Tretirane koruze ne bo!« Pokazal se je kot pravi *dedec*, čeprav mu farmacevti že dihaajo za ovratnik. Naša Slovenija je premajhna in preveč lepa, da bi jo še naprej zastrupljali. Zato pa za ministrom stojimo vsi slovenski čebelarji in vsi ljudje, ki si želimo zdravo domačo slovensko hrano.

Ne dajmo, da bi za posledicami škropiv trpeli naši zanamci. To, kar nam pokažejo čebele, se bo v prihodnosti lahko pokazalo tudi na ljudeh. In zopet bodo lahko prišli veliki farmacevti z zdravili, da nas bodo ozdravili boleznimi, ki jih lahko dobimo z njihovimi škropivi.

Čebele že iščejo hrano

Gliste pri kuncih

Martina Sušec Valentar, dr. vet. med.
VP Slovenj Gradec

Foto: Ida Robnik

Doma imamo pritlikavega dolgodlakega belega kunca. Pred štirimi leti si ga je zaželela moja hči, vendar je skrb zanj večinoma moja. Njena prijateljica je kar nekaj časa pritiskala na starše in nedolgo nazaj ga je tudi ona dobila. In zgodilo se je naslednje: Nekega dne je punčko začel boleti trebušček, pojavil se je srbeč občutek pri odvajanju blata in njena mama je posumila na gliste. Hčer je peljala na pregled k zdravniku, zajček pa je bil »glavni osumljenec« za omenjeno situacijo. K sreči je bila preiskava blata negativna, vzrok za boleč trebušček drugje in tudi deklica se je po nekaj dneh bolje počutila. Zajček pa po tem dogodku ni več zaželen v njihovi bližini. S to zgodbo bi rada opozorila na to, da se je treba pred prihodom ljubljénčka v novi

dom natančno pozanimati tudi o njegovih morebitnih boleznih. Notranji zajedavci ali paraziti so zelo pogosti »prebivalci« prebavnega trakta naše živali. S svojo prisotnostjo znižujejo odpornost svojih gostiteljev, lahko pa povzročijo tudi hujša obolenja. Žival se lahko z njimi okuži že preko svoje matere oziroma preko okolice in drugih živali, s katerimi je v stiku, hrane ... Veliko notranjih parazitov se ob neprimerni higieni rok lahko prenese na človeka, predvsem na naše najmlajše, prav zaradi tega je zatiranje parazitov še posebej pomembno. Velikokrat je zmotno prepričanje lastnikov, da je njihova žival brez parazitov, ker so ti neopazni. Zanesljivo prepoznavanje glist, trakulj, praživali, ki so najpogostejši notranji zajedavci, je mogoče z laboratorijsko preiskavo blata. Pomembno je, da zatiranje začnemo že pri mladičih in nadaljujemo tudi pri odraslih živalih. Skrb za higieno pa je na drugem mestu in s kombinacijo obojega lahko popolnoma eliminiramo možnost prenosa okužbe.

»Sanje so govornica najine duše«

Alja in Bojana

Marta Krejan

Foto: Primafoto

Pred tremi leti sta dve koroški dekleti s čudovitima glasovoma, ki sicer kot dve od sopranistk dajeta žlahtnost MKZ Carinthia Cantat, priredili svoj prvi koncert. Naslov koncerta filmske glasbe je bil ravno tako filmski: »Moje pesmi, moje sanje«. Alja Primožič in Bojana Jordan sta v začetku letošnjega februarja, v dneh, ko se največ govori o ljubezni, izvedli svoj drugi samostojni koncert. V Galeriji likovnih umetnosti smo v sobotnem večeru, 4. februarja 2012, na »Dnevu najlepših sanj« razvajali svoja ušesa in oči.

Oba koncerta, ki sta ju priredili, imata v naslovu sanje ...

Rdeča nit najinih samostojnih koncertov so sanje. Že leta 2009, ko sva se prvič predstavili širši javnosti v okviru slovenjegraškega poletja, sva večerni koncert poimenovali »Moje pesmi moje sanje«. Pesem je del najinega življenja, del najinih sanj.

Ne pojeta pa zgolj v duetu, kajne?

Najin prvi nastop v duetu sega deset let nazaj. Pred tem in ves ta čas do danes obe pojeva tudi kot sopevki v mešanem pevskem zboru Carinthia Cantat, občasno pa sva se povsem solistično odzvali tudi na kakšno povabilo ob poroki, kjer sva polepšali trenutke mladoporočencem s pesmijo ob izmenjavi prstanov. Najina prva skupna pesem daljnega leta 2002 je bila pravi izziv, saj sva izbrali »Tell him«, ki jo v originalu izvajata Caline Dion in Barbra Streisand. Gre za prekrasen duet, ki ob natančni izvedbi zahteva tudi čut za interpretacijo. Navdušenje občinstva ob najinem prvem samostojnem nastopu naju je opogumilo in od takrat sva pogosti gostji slavnostnih prireditev, kot so poroke, slavja, otvoritvene konference in podobno.

Zares čudovito pojeta! Verjetno vaju precej pogosto vabijo na razne prireditve in najbrž morata iti tudi drugam, ne le v kraje po Koroški?
Nastopi so naju popeljali po celi Sloveniji.

Bojana Jordan in Alja Primožič

Peli sva v Portorožu na kongresu poslovnih sekretark, prav njim sva priredili tudi koncert na njihovem srečanju v Termah Zreče. Večkrat sva peli v Ljubljani, ob podelitvi priznanj rejnicam leta v okviru Ministrstva za delo in socialne zadeve, ob mednarodni konferenci Lions kluba v hotelu Mons, pot naju je vodila tudi do Ruš ob odprtju nove športne dvorane, pa do Maribora ob odprtju novega Mercator centra. Najina pesem je bila povsod sprejeta z občudovanjem in navdušenjem.

V to sploh ne dvomim! Kaj je botrovalo k odločitvi za vaju prvi samostojni koncert in kako je potekal?

Ker so naju kot duo »Alja & Bojana« v domačem okolju že dobro poznali ter naju spodbujali, sva tako opogumljeni poleti 2009 izvedli prvi samostojni koncert »Moje pesmi moje sanje«. K sodelovanju sva povabili plesni klub Devžej ter prijatelje glasbenike iz glasbene šole Slovenj Gradec. Poletni večerni koncert v zavetju Roterturna je bil prava poslastica za ljubitelje filmske glasbe, saj so poslušalci lahko uživali tako ob poslušanju popularnih filmskih hitov najsijajnejših filmskih stvaritev kot tudi v sami plesni predstavi mladih plesalcev plesnega kluba Devžej ter filmski predstavitvi filmov, ki se je odvijala v ozadju. Po koncertu so naju pogosto ustavljali, tudi na cesti, z vprašanji, kdaj ga bova ponovili. A ker kot običajno pri filmih ponovitev nikoli ni tako uspešna

kot premiera (smeh), sva s tem v mislih že sanjali o novem projektu, kjer pa sva iz filmske glasbe pripluli v glasbo ljubezenske vsebine, glasbo, ki nama je najbolj blizu in ki jo tudi največkrat izvajava. Poročno glasbo. Poimenovali sva ga preprosto »Dan najlepših sanj«.

»Dan najlepših sanj« je bil prava predstava, zgodba, dogajanje, paša za ušesa in oči ... Kako sta zasnovali koncert?

Koncert sva zasnovali v štirih slikah. Kot vsaka ljubezenska zgodba, se je tudi ta pričela s snubitvijo. Začetna zaljubljenost in strast preideta v željo, da zaljubljenca zapečatita svojo ljubezen s sklenitvijo zakonske zveze. Ob petju zvonov ter poročni koračnici smo dejansko izvedli igrano poroko, ki sta jo sijajno odigrala Adam Vengust in Tina Petelin, miss Slovenije 2009, njuna družica Zarja Krenker pa je ganila poslušalce s svojo otroško milino in navihanostjo. Dušan Stojanovič je kot voditelj prireditve poučil skoraj 500-glavo množico poslušalcev, da je ljubezen tista, ki je najpomembnejša v naših življenjih. In to ljubezen v kakršni koli obliki. Obleke nastopajočih je zasnovala priznana modna oblikovalka Stanka Blatnik Blagotinšek in bile so res prava paša za oči. Kot se spodobi, po vsaki poroki sledi slavje ter *afterparty*.

Za vsako sliko sta morali najti primerno pesem, imeli pa sta tudi odlično glasbeno spremljavo. Kdo vse je sodeloval?

Ja, slikam primerno so bile izbrane tudi pesmi. Glasbena spremljava koncertne pianistke Maje Kastratovik, profesorice glasbe Janje Kresnik, tolkalista Danila Karlina ter tria Rogina – godala, video projekcija vedno bolj uveljavljenega grafičnega umetnika Nejca Osrajnika ter igra luči Petra Rubina so v poslušalcih vzbudili čute ugodja in sreče. Ob zaključku koncerta smo se vsi skupaj povseslili v zimskem večeru ob kulinarčnih dobrotah in poročni torti podjetja Vabo. Ker pa seveda vedno stremiva k temu, da skušava pesmi, ki jih pojeva, deliti z drugimi, sva ob pripravi omenjenega koncerta posneli tudi zgoščenko, ki so jo poslušalci lahko prejeli na samem koncertu.

Zagotovo sta vaju odziv poslušalcev in odlično izpeljana prireditve spodbudila k temu, da bosta s sanjami nadaljevali. Nam zaupata, o čem še sanjata?

Seveda s tem koncertom ni konec najinih

sanjarjenj. Najini načrti v prihodnje so smeli, še veliko imava pokazati. Radi bi še naprej razveseljevali ljudi okoli naju in jim podarili vsaj košček tega, kar čutiva, kadar ustvarjava. Seveda pa se dobro zavedava, da vodi pot zdaj le še kvišku, z vsakim novim projektom morava ustvariti in dati še več. Pa ni težko, saj sva z vsakim uspešno zaključenim projektom tudi vedno bogatejši: vedno pridobiva mnogo dragocenih izkušenj in tistih drobnih, a zelo veliko vrednih modrosti.

Kadar delamo s strastjo, delamo dobro in smisel sanj je, da jih uresničujemo. Vidve delata s strastjo in uresničujeta sanje – svoje in sanje drugih ...

Sanjali bova še naprej, saj so sanje govorica najine duše. Kdo ve, morda se srečamo na sanjskem popotovanju s pesmijo v prelepem ambientu grajskih zidov kdaj sredi toplega poletja ali pa se spet kje drugje podamo v svet lucidnih sanj. Svet sanj je neskončen, skrivnosten in vsem dostopen, ne glede na spol, starost ali bogastvo.

»Za nekatere so sanje resničnost, za druge pa samo lepa iluzija. Za naju so

Pevki v družbi sodelujočih na gala koncertu »Dan najlepših sanj«

oboje. Zato se bova trudili, da skupaj s prijatelji in umetniki iz domačih logov pripraviva kmalu še kakšen dogodek, ki bo, kakor zmeraj, skupek več ustvarjalskih stvaritev in bo pustil lep pečat v srcih ljudi v teh težkih časih, jim napolnil dušo

ter prižgal iskrico v očeh. Želiva si veliko takšnih iskric, zato bova datum dogodka tudi primerno izbrali in poskrbeli, da bo glas o tem dosegel prav vsaka ušesa. Se vidimo!«

Ženske v »moških poklicih«

Tina Di Batista

Marta Krejan

Stereotipi držijo ali pa ne. Pogosto bolj ne, se mi zdi. Sploh mnogi o ženskah so kar krivični. Ženske se lahko prav krasno razumemo, obiranje drugih ljudi je za nas pogosto tudi izguba časa, da natakemo verige na kolesa avtomobila ne potrebujemo mobitela, znamo se veseliti uspehov drugih (ne zgolj fuzbalerkih ekip ali smučarjev), ne označujemo svojega teritorija oz. poti z lulanjem (sploh če je sneg), objamemo se tudi v javnosti (trezne), nosimo hlače in krila in gozzerje in visoke petke, priznamo, kadar nas je strah, ni nam treba ves čas tekmovali med sabo in otroke rojevamo ...

Ko sem izvedela, da se bom na izpitni turi (za naziv alpinistke) navezala na vrh z dekletom mojih let, z eno od zgolj dveh slovenskih gorskih vodnic z mednarodno licenco, sem se tega kar

Ženska naveza: Ula z mamico (foto: Anka Di Batista)

razveselila. »Uh, Tina je zelo zelo stroga,« so me svarili fantje. »Slišal sem, da že zaradi malenkosti lahko padeš na izpitu!« je dodal kdo. Jasno, da mora biti stroga, alpinizem je vendarle smrtno nevarna »igra«!

Fantje so najbrž malo zavistni, še vedno se namreč preveč športov, pijač in avtomobilov deli na moške in ženske, da o vsakdanjih opravilih raje ne izgubljam besed. S Tino je bilo na izpitni turi odlično!

Nadaljevanje na str. 12

Ulina smer v Triglavu (prvenstvena smer, ki sta jo mamica in očka lani posvetila hčerki; foto: Tomaž Jakofčič)

Kdaj si začela s plezanjem, z alpinizmom, kako? Najprej si plesala, a ne? Kaj te je tako zelo privlačilo, da si z »nežnega« športa presedlala na »grobega«?

Že od malega sem s starši veliko hodila po hribih in priznam, da so mi bile dolge nezahtevne poti dostikrat malo odveč, če pa so se vmes pojavile jeklenice ali je bilo potrebno kje malo poplezati, so se mi pa kar zasvetile oči in lahko bi to počela cel dan. S prijateljico sva tudi dostikrat *špricali* glasbeno šolo (teoretični del) in šli 'plezat' v strmine bližnjega gozda. (*smeh*) Moja druga ljubezen je bil ples in ker takrat športno plezanje še ni bilo tako razvito, da bi se ga lotevali že otroci, se tega pač nisem resno lotila. Tudi v plesu sem zelo uživala in mislim, da ima samo gibanje veliko skupnega s plezanjem, ki ga kot gibanje nikakor ne bi uvrstila med grobe športe. Res pa je, da potem vse, kar sodi še v širši pojem alpinizma: mraz, težki nahrbtniki, zabijanje klinov (mimogrede: absolutna zmagovalka med vsemi mojimi soplezalci v tej zvrsti je prav gotovo urednica te revije) ipd. to dejavnost nekako uvršča med bolj »moške športe«.

Kako so starši takrat to sprejeli, kako to sprejemajo zdaj?

Sprejeli so v redu, ker so mislili, da je *fino*

če se naučim malo osnov za varnejše gibanje v gorah, nikakor pa niso pričakovali, da me bo potem alpinizem tako začaral. Kasneje so me še kar podpirali, kaj pa jim je drugega preostalo. Tudi zdaj so ponosni na moje dosežke in na to, kar počnem, in mi zaupajo. Oče pa je tako ali tako doživel svojo drugo mladost zadnjih deset let, ko sva vsako poletje za dober teden odšla plezat po Alpah in preplezala grebene kar nekaj slavni gora (Matterhorn, Eiger, Jorasse, Dru, Piz Badile, Mont Blanc ...).

Se je kaj spremenilo (in kaj), ko si pred tremi leti sama postala mama?

Načrtovala sem, da se ne bo in da jaz že ne bom taka kot druge mame, ki so čisto 'obsedene' (v dobrem smislu) s svojimi otroki. Ampak zdaj sem točno to. Ja, marsikaj se je spremenilo, zdaj plezanje ni več na prvem mestu, ampak je Ula prva in najpomembnejša. Sem veliko manj obremenjena s plezalnimi cilji, trenutnimi razmerami, vremenom ..., čeprav še vedno uživam v plezanju in se še vedno najbolj počutim, če sem nekje med gorami. Predvsem pa sem postala veliko bolj previdna, še posebej tam, kjer je večja verjetnost objektivnih nevarnosti. Predvsem zimskega alpinizma (v katerem sem do sedaj najbolj uživala) me je zdaj nekoliko bolj strah. Kar se tiče same plezalne forme, sem pa sedaj v boljši kot kdaj koli prej. Torej, lotevam se mogoče tehnično nekoliko težjih vzponov, a objektivno varnejših.

Kako vse usklajuješ – družinsko življenje (s hčerko druga drugo zelo pogrešata, kadar si dalj časa odsotna), plezanje, ostale obveznosti? Je to, da se oba z možem ukvarjata z istimi stvarmi, prednost?

Usklajevanje je sedaj moja najbolj »potrebna« vrlina in trenutno jo še pilim. Vsekakor vidim v tem, da se tudi Tomaž ukvarja z istimi stvarmi, prednost. Obema je jasno, kaj je treba in kaj je *fajn*, je pa res, da se on sedaj večkrat odpravi v tujino za več dni kot jaz. Če kaj, potem zdaj najbolj pogrešam to svobodo, ki sva jo imela prej, ko sva se lahko v vsakem trenutku odločila, spakirala in šla, kamor nama je takrat *zapasalo*. Ampak ne bi zamenjala! Meni je zelo težko zapustiti Ulo za dalj časa, Tomažu malo lažje (on je bolj racionalen). Ne vem še, kako zelo Ula pogreša mene, ampak verjetno je zdaj bolj problem v tem, kako zelo jaz pogrešam njo. Lani septembra sem se zaradi tega tik pred zdajci odpovedala enomesečni odpravi v Indijo.

Si želiš, da bi se hči ukvarjala s čim drugim, ne ravno s plezanjem oz. alpinizmom?

Oba s Tomažem sva skoraj istočasno razmišljala o tem, da si pravzaprav ne želiva, da bi se Ula ukvarjala z alpinizmom, ker bi naju preveč skrbelo ... Verjetno bova glede tega spremenila mnenje, ko se bodo začele pojavljati prilike, da gremo skupaj v gore ali plezat. Po eni strani je super, da lahko s svojim otrokom počneva stvari, v katerih oba uživata najbolj (kot sva recimo midva z očetom v zadnjih letih), po drugi strani pa je seveda najbolj pomembno to, da počne tisto, kar ga najbolj zanima in veseli.

Si kdaj zaznala, občutila, da so fantje morda zavistni, da ti ne zaupajo, ker si dekle, četudi si v tem, kar počneš, boljša od mnogih? Kako je s tem pri vodenju v gore – ali kdaj ne dobiš gosta oz. stranke, ker si ženska?

Kar se plezanje tiče, je bilo tako, da ko so enkrat dojeli, da sem jim povsem enakovredna soplezalka, niso delali več razlik. Kar pomeni, da se tudi nisem mogla več izgovarjati, da bi jaz npr. nosila lažji nahrbtnik ipd. (*smeh*) Dostikrat se je zgodilo, da ko sem nekaj preplezala, so potem kar naenkrat vsi šli v to smer, češ če jo jaz zmorem ... V alpinizmu pa je tako, da je včasih najtežje že samo spraviti se v eno steno (ker ne veš, kakšne so razmere, kako težko je v resnici ...).

Tina v Dolomitih (foto: Andrej Erceg)

Kar se vodenja tiče, se je že kar nekajkrat zgodilo, da kakšni moški niso želeli mene za vodnico, ker sem ženska. Zaradi tega se ne sekiram preveč, ker po drugi strani imam pa še vedno več gostov kot gostij – verjetno si tudi ženske včasih raje izberejo postavne in zagorele moške vodnike. (smeh) Malce mi je včasih tudi neprijetno, ko pridem na kakšno kočico, predvsem v Alpah, kjer je vedno veliko vodnikov in me potem vsi gledajo in ocenjujejo. Ampak tudi tu imam v glavnem pozitivne izkušnje; vodniki z UIAGM licenco imamo spoštljiv odnos drug do drugega in si radi pomagamo, ne glede na to katerega spola smo in od kod prihajamo.

V čem je razlika, če plezaš z žensko v navezi oz. z moškim?

Kar se mene tiče, je glavna razlika v druženju. Ženske se zabavamo s svojimi forami, moški s svojimi, zato grem z obojimi rada plezat. Če iščem enakovrednega soplezalca, mi je načeloma vseeno, katerega spola je, je pa res, da imam veliko večjo izbiro med moškimi.

V čem je prednost žensk in v čem moških v alpinizmu?

Prednost žensk: boljša tehnika plezanja in bolj racionalna poraba moči, boljša vzdržljivost, večja vztrajnost, boljša intuicija oz. upoštevanje le-te, manj hrane in zato posledično lažji nahrbtniki, večja lepota – pomembno za fotke. (smeh)

Prednost moških: moč (predvsem pri fizično zahtevnem plezanju: npr. pri previsih in počeh), manj jih zebe in zato posledično ne potrebujejo toliko slojev oblačil kot me, enostavnejše lulanje ...

Daš kdaj prednost še čemu drugemu (razen materinstvu, seveda), kakemu hobiju? Rada opravljaš gospodinjstva dela?

Včasih sem zelo veliko hodila po zabavah, kjer se je plesalo celo noč (a se to šteje za hobi?), zdaj pa tega praktično ne počnem več in to zelo pogrešam. Moj drugi najljubši šport je turno smučanje. Sem slaba kuharica (včasih niti sama ne morem pojesti tega, kar skuham), za to je pri nas zadolžen Tomaž, vendar pa dobro pečem sladice. Od gospodinjstev rada zlagam perilo in likam in ob tem skoraj meditiram oz. se zelo zasanjam ter načrtujem in razmišljam o naslednjih podvigih. Sem tudi dosti tehnični tip, zato rada včasih tudi kaj malega popravim. V načrtu imam tudi svoj vrtiček z zelenjavo in rožami ..., ampak

mislim, da bo to prišlo na vrsto na stara leta.

Tina je bila šestkrat slovenska alpinistka leta, ni pa ena najboljših zgolj v Sloveniji, ampak spada med svetovno alpinistično elito. Naj omenim zgolj nekaj najpomembnejših ali najzahtevnejših »projektov«, ki jih ima Tina na svojem seznamu že izpolnjenih želja:

- preplezani »Trije zadnji problemi Alp« pozimi (severna stena Eigerja, Matterhorna in Grandess Jorasess) – prva Slovenka in kot druga od Slovencev nasploh (pred njo je te vzpone opravil samo Tomo Česen);
- prvi ženski smučarski spust z Denalija (skupaj z Anjo Bervar, ki se je, prav tako prva ženska, z Denalija spustila s snežno desko);
- prva ženska naveza na Fitz Royu (z Moniko Kambič);
- prva ženska naveza na Trango towerju (s Tanjo Grmovšek in Aleksandro Voglar);
- številne težke kombinirane smeri v Alpah;
- preplezana športnoplezalna smer z oceno 8a (za lažje razumevanje: če gre za lestvico od 1 do 10, bi bila ta ocena 8, s tem da je desetico izredno težko doseči).

Lepa jesen življenja Fanika Planinšek

Martina Cigler

Velikokrat se spomnim svoje babice, ki je žal že kar nekaj časa ni več med nami. Bila je drobna pobožna ženička, vitalna in živahna do zadnjih dni svojega življenja – dočakala je kar 89 let. Zadnja leta ji je opešal vid in nekaj let je zato preživela v domu starostnikov. Gledala pa je z notranjimi očmi z duševno čilostjo, ki je ni zapustila do smrti. Večkrat se oglasim v kašnem domu starostnikov in vsak prebivalec teh domov je bogata zakladnica življenjskih zgodb, zgodb, ki bi jih morali mladi bolj ceniti in se tako naučiti ljubezni do zemlje, narave in slovenskega jezika, ki so ga nam priborili predniki. **Tako sem na pobudo urednice Viharnika v Domu starostnikov v Črnečah obiskala gospo Faniko Planinšek.**

Rodila se je 30. septembra 1941, v vojnih časih, delavskim staršem mami Franciški in očetu Maksimiljanu, ki sta imela nekaj zemlje. Pa ni bila edini otrok, imela je še dve sestri. Tako so odraščali ob tem, kar so pridelali doma, imeli so eno kravo in dva ali tri prašiče ter krompir in druge

vrtnine. Časi so bili takrat težki, po vojni ni bilo denarja, hrano pa so dobivali na karte. Ker zemlja, ki so jo imeli, ni bila dovolj za preživetje, je oče Maksimiljan opravljal nevarno delo minerja v kamnolomu v Starem trgu pri Slovenj Gradcu. Ker ni bilo prevoznih sredstev, je vsa leta v službo hodil peš, mama Franciška pa je doma vzgajala otroke. Kljub skromnim razmeram so se šolali, sestri sta učiteljici, Fanika pa je končala nižjo gimnazijo v Slovenj Gradcu ter se zaradi ostarelih staršev odločila ostati doma. V njeni mladosti je z njimi živela tudi mamina mama, na katero je bila zelo navezana. Fanika se je mlada poročila s kmečkim fantom iz gorske kmetije Kašnik. Po poroki sta z možem Rudolfom zagospodarila na kmetiji. Takrat so se odločili za več živine; imeli so po dve kravi ali bika pitanca in šest svinj. Bili so pridni in vso krmo so pridelali doma. V zakonu, ki sta ga sklenila leta 1961, so se jima rodili štiri otroci: Marjan, Rudi in Jožek ter hči Hermina, ki se je poročila na Dolenjsko. V času šolanja otrok je bila Fanika doma in je skrbelo za njih, po njihovi končani osnovni šoli pa se je zaposlila kot čistilka v OŠ v Podgorju pri Slovenj Gradcu. Mož Rudi je bil obrtnik slikopleskar, ki je imel precej dela bolj v pomladno-poletni sezoni. Žal je zaradi bolezni kar hitro umrl. Otroci so bili takrat že izšolani in ustvarjali so si svoje družine. Nekaj časa je Fanika živela sama, potem pa so ji začele odpovedovati roke in noge in tako se je pred dvema letoma odločila preseliti v dom starostnikov v Črneče. Nekaj časa pa je bila tudi nepokretna, sedaj pa s pomočjo opore tudi hodi. Ponovno se je po težavah z rokami naučila pisati. Vitalnost si ohranja

Nadaljevanje na str. 14

z branjem knjig in revij, najraje ima zgodovinske in ljubezenske romane. V domu se je kar kmalu vključila v številne družabne dejavnosti, kot so bralni krožek, molitvena skupina in društvo Urška, v katerem izvajajo najrazličnejše dejavnosti, kot so izdelovanje različnih ročnih izdelkov, peka peciva in prirejanje piknikov. Jezna je na politike, za katere meni, da bi morali prvi začeti z osebnim odnosom do ljudi zgledno in skromno živeti. Jezna je bila tudi, ko se je po izvolitvi Jankoviča zaslišala tuja pesem. Gospa Fanika se v domu lepo počuti, saj pravi da imajo kar pestro življenje. Zahvaljuje se vsem negovalkam in ostalemu osebju, ki skrbijo za njeno dobro počutje; obišče jih Miklavž, prihajajo pevski zbori, najbolj pa jo gane pevski zbor Dar iz Slovenj Gradca. Praznujejo tudi rojstne dneve in vsak varovanec dobi prav svojo torto in kozarček vina.

Imajo pa tudi kostanjev in krompirjev piknik, kjer se naužijejo omenjenih dobrot, za katere gospa Fanika pravi, da gredo v slast bolj kot pečenka. Za prihodnost si želi, da bi bila zdrava in da bi ozdravel njen vnuk (ima štiri vnuke). To smo ji zaželeli tudi mi.

Združiti se z oceanom

Lena Kadiš

Septembrska nedelja se je prebujala v megleno jutro. Ustvarjena je bila kot nalašč za pretegotvanje v postelji in še za malo dremuckanja. Zame pa je bil to dan izziva in vznemirljive dogodivščine. Uresničevanje ideje, da se odpeljem z motorjem do morja, vanj pomočim prst, »se združim z oceanom« in vrnem domov.

Ljudje imamo čudne navade, da moramo za vsako stvar imeti razlog, saj brez tega skorajda ne znamo živeti. Pa če so razlogi še tako za lase privlečeni, kot je bil moj. Namočiti prst v morje!? Je lahko še kaj bolj trapastega, bi porekel nekdo. Bom razložila. Ni bil to moj izziv, le končna točka mojega potovanja, saj nekje se moraš obrniti nazaj proti domu. Ceste nas vodijo daleč v širni svet in če bi šla kar naprej ... hm, bom poskusila drugič. Doživetja in občutki mravljinčenja, tistega prijetnega in adrenalinskega, pa tudi, uf, malo strahu, so nastajali na poti

Na poti k oceanu

in dajali čar moji novi izkušnji in uresničevali mojo željo. Malo za družbo, več pa za občutek varnosti, sem naprosila dobrega vodiča, da me je spremljal s svojim motorjem. Predvsem je bil dobrodošel, da sem lahko vozila v zavetrju njegovih dolgoletnih izkušenj in motorističnih kilometrov. Na Koroškem so nama ceste nudile megleno rosenje in kaplje so se nabirale na vizirju, a jih je veter zaradi hitrosti vožnje sproti spihal. Velenjska kotlina naju je sprejela z mežikajočim soncem, ki je v jutranji zarji hitelo premagovati zadnje meglice, ki so še vztrajale v zakotnih legah. Ob prihodu na avtocesto sem kar naenkrat ostala nekje zadaj. Sovoznik je v nekaj trenutkih izginil v daljavi. Moje obotavljanje in pogledi na števec motorja so mi prikazali realnost, ki se je s prejšnjih okrog devetdeset kilometrov na uro dvigovala kar nekaj čez sto. Tedaj sem začutila, da je v avtomobilu to čisto drugače. Po nekaj globokih vdihih novega spoznavanja hitrosti sem se sprostila in poskušala ujeti izgubljenega. A sem potem ugotavljala, da je bil le on tisti, ki se je potrudil in malo spremenil lego kazalca na svojem števcu. Tako polagoma sva se s cesto sporazumeli, da bova prijateljici in družabnici v mojem potovanju do morja. Vmesni postanek mi je kar dobro del. Za preteg mišic in še česa, da ne pridem na morje kot okamneta, se je pošalil moj sovoznik. Malo mi je nagajal morski veter, ki je bil še zdaleč od burje, a kar dovolj za žuganje, da se z njim ni hecati. Tako sem se bolj oprijela svojega dvokolesnega prijatelja in se malo potuhnila v njegovo zavetje. Obmorski zrak mi je naznanil, da se bližam končnemu postanku. Veter mi je v nosnice nosil vonjave, ki so prihajale iz različnih smeri. To je draž, ki ga v avtomobilu ne zaznaš in ti ni naklonjen. V območjih neprijetnega vonja pa si prepuščen hitrosti, da se čim prej oddaljiš

od kraja, ki ti ne nudi užitka za oblizovanje okrog ust. Postanek na morskimi obali ... Ja, to je prednost, da z motorjem ni potrebno iskati parkirnega prostora, potrebne je le nekaj trdote na tleh in se lahko *vaziš* s parkiranjem kar na morskem obrežju. Pogled na valovanje morja, obluba dotika vode in še nekaj v želodček, da me ne odpihne z motorja, pa *hajt* na hitrost avtoceste, ki sem se je že navadila in sem jo sproščeno puščala za sabo. Malo turbulence mi je podarila primorska cesta. Mislim, da za zbistritev možganov ali pa je čisto vsakdanja stvar za izkušene voznike. Objemala sem s pogledi lepote, ki so mi prihajale naproti. Moja sproščenost in umirjenost sta mi omogočili, da sem na povratku videla kraje, ki so mi nudili drugačen obraz, kot ga vidimo iz avtomobila. Zahajajoča čarobnost sonca me je opomnila, da se počasi poslavlja dan, ki sem si ga izbrala za svoj podvig. Prijetno utrujena sem pozdravila domači kraj in se veselila svojega uspeha.

Dragi moji, uresničujte svoje želje, ki jih sanjate, pa če so majhne ali velike. Pomembno je, da jih doživite in v srcu čutite radost in zadovoljstvo.

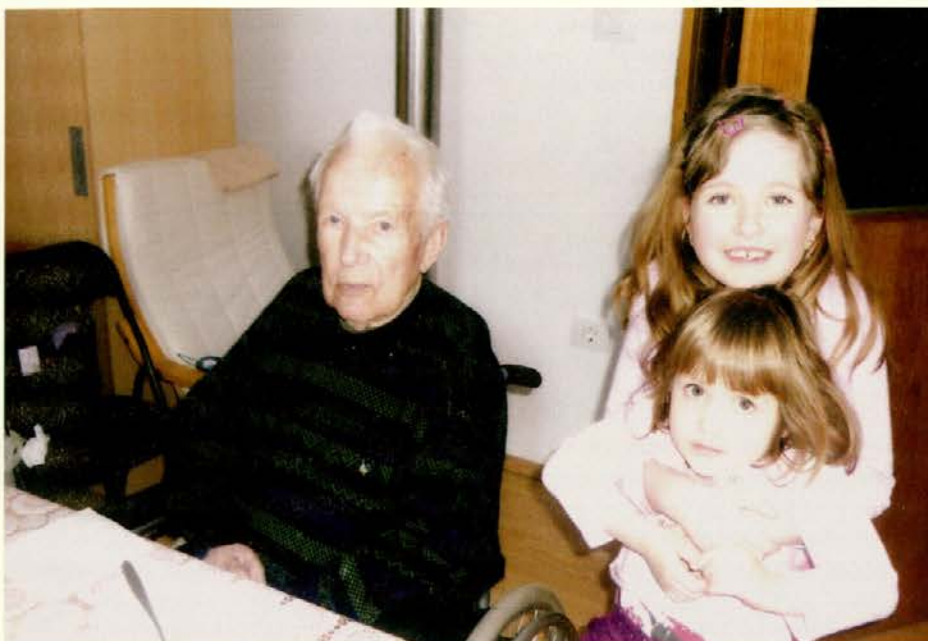
Leto je naokrog

90. rojstni dan Valentina Juvana

Vnukinja Natalija Glažar

V mrzlem 8. februarju, na slovenski kulturni praznik, je v Suhem dolu v krogu domačih svoj 90. življenjski jubilej praznoval Valentin Juvan, po domače Falint.

Njegova knjiga življenja se prične v Fesngarjevi bajti, kjer je mladost preživljal z brati in očetom ter kasneje z mačeho, kajti mater so izgubili zelo zgodaj. Ko so bratje odšli od doma, je ostal edini z bolnim očetom in garal za vsakdanji kruh. V času vojne je bil ujetnik ruske vojske. O tem je zelo rad pripovedoval svojim domačim pa tudi ostalim, ki so ga obiskovali. Ko je bilo vojne konec, je začel zahajati k Lesnikovi Urški, rojeni Knez, s katero sta si z leti kupila bajto v Suhem dolu. Hodil je v službo na žago, nato na »Gozdno«, Urška pa je skrbela za topel dom in tri sinove, ki so se jima rodili. Sinovi so se z leti poročili, Valentin pa se je upokojil. Urška

je vedno bolj bolehal in pred 16 leti umrla. Uteho mu je delalo osem vnukov, danes pa še šest pravnukov. Dokler mu je, še štiri leta nazaj, zdravje dobro služilo, je rad prebral Viharnik ali kakšen drug tisk. Danes je njegovo telo priklenjeno na posteljo, njegov um pa je močno skrhalo demenca. Zanj skrbita sin Oto in njegova žena Vera. Odkar je Valentin invalidsko upokojen, je tudi član Društva invalidov Podgorje; Organizacijski odbor DIP ga je ob njegovem jubileju tudi obiskal. Čeprav pozna le še bolj malo koga, so gospe Zvonka Juvan in Anica Pačnik ter gospod Ivan Mernik s svojim obiskom pričarali nasmeh na njegov obraz. Tudi vsi domači se zahvaljujemo, da ste obiskali našega očeta in dedija ob njegovem jubileju in mu zaželeli še veliko čim bolj zdravih in lepih dni.

Pust

Kurenti in krof z marmelado

Nevenka Knez

Pa je zopet minil čas pustnih norčij. Čas, ko si človek lahko za dan ali dva nadene masko in naenkrat postane nekdo drug. Eni se bolj ali manj hudomušno in neškodljivo preselijo na politično sceno, drugi pa iščejo realne ali že rahlo znanstvenofantastične rešitve za okoljske težave in ostalo tekočo problematiko, ki pesti človeka v teh časih. Tematike v času pusta pač res nikoli ne zmanjka.

Na pustnih karnevalih vsako leto znova dobim občutek, da poleg pisanih in vsemogočnih junakov iz filmov in risank, ki jih ponazarjajo naši najmlajši, v ospredju kraljujejo tradicionalni kurenti ali koranti, kot se sami imenujejo. Ta pustna ikona je odraz stoletnega praznovanja pusta na Dravskem in Ptujskem polju. S svojimi težkimi in glasno pozvanjajočimi zvonci nase opozarjajo po vseh slovenskih pokrajinah od svečnice pa vse do predvečera pred pepelnico; poznani pa so tudi drugod po svetu, kamor širijo slovensko premično

kulturno dediščino in etnološko izročilo. Verjeli ali ne, ni preprosto nositi na sebi ogromne kosmate glave, izdelane iz toplega ovčjega kožuha in okrašene s ptičjimi peresi ali kravjimi rogovi, na katere višino se je treba navaditi, da maske pri nošenju slučajno ne poškoduješ. Pri nošenju težke maske dobi človek občutek, da je nos dobesedno uklešččen v trd les na notranji strani. Na zunaj pa nos spominja na svinjski rilec, ki je posebej prišit na podlago in okrašen z brki iz sirka. Zobje, ki krasijo vedno nasmejani kurentov obraz, so na vrstico nanizani beli fižolčki. Dolg rdeč jezik je iz rdečega blaga ali usnja in mora seveda vzbujati čim več groze. Na vrhu glave je še dvoje lesenih paličic, prepletenih s pisanimi trakovi; nekateri imajo okrašene še s papirnatimi rožami, po katerih jih dekleta lažje prepoznajo. Če kdajkoli dobite priložnost, da kurentovo masko preizkusite na lastni glavi, jo le izkoristite. Nič kaj prida občutek v primerjavi z veličastnim videzom.

Mrzle zime so kurentom kar pisane na kožo, saj jim je zaradi kožuha iz ovčjih kož in po vrhu še težkih petih zvoncev okrog pasu vedno prevročje. Sama oprema tehta med 30 in 40 kilogrami, ki se jih človek kar navadi nositi na sebi. Obilo potu je prelitega v teh pustnih dneh, a ne zaman. »Vsako leto nam uspe uspešno pregnati zimo in prinesiti veliko dobre volje med ljudi,« pravijo kurenti iz Bresnic pri sv. Tomažu, ki nas vsako leto razveselijo s svojim obiskom. Zaupali so nam, da so nekdy bili kurenti lahko le neporočeni moški, danes so med njimi

Kakšna čast je doletela malega Žana, ki se je takole stisnil v toplo kurentovo naročje in se po končanem karnevalu slikal z njim!
(Foto: Irena Mavrel)

večina poročeni in celo ženske in otroci. Ti so pri dekletih še posebej priljubljeni in po navadi prav najmlajši kurenti naberejo največ robčkov in pisanih rutic, s katerimi se ponašajo. Kurenti pa k nam ne prihajajo sami. Njihovi redni spremljevalci so »hudički«, ki jih prepoznate po rdeči obleki, maski iz kožuhovine, okrašeni z rogovi, šilastim nosom in dolgim rdečim jezikom. Običajno so ogrnjeni v ribiško mrežo, ki jim simbolično služi za lovljenje duš in zbiranje darov, v rokah pa vihtijo manjše vile ali trizob. Med obvezno opremo

Nadaljevanje na str. 16

spada še ježevka, tanjši lesen kij, namenjen obrambi, občasnemu prenašanju maske in za zbiranje robčkov, ki jih v znak simpatije vežejo mlada dekleta. Ježevka je okrašena z barvami, ki označujejo pripadnost skupini, in posušeno ježevo kožo, pribito na konec palice. V ta namen ne poteka množično pobiranje ježev, temveč se uporablja zgolj koža tistih bodečih živali, ki so svojo pot sklenile pod avtomobilskimi kolesi. »Ježevko moraš obvezno imeti vedno pri sebi. Če ti jo ukradejo, je to prava katastrofa in sramota,« radi poudarjajo kurenti, ki se s sneto masko radi zapletejo v pogovor in razkrivajo skrivnosti kurentovanja.

Poleg obveznega kurenta in pustnih povork v pustnem času ne sme manjkati sladkih krofov z marmelado. Če zanemarimo to veliko sladko pregreho, lahko v tistih dneh postanemo pravi preizkuševalci sladkih dobrot. Ni ga dóma (zlasti na podeželju), ki ne bi imel krofa drugačnega okusa ali oblike. Še vedno je najboljši domači, po možnosti še topli krof, ki ga z veliko truda pripravljajo naše gospodinje na sto in en način. Starejši se spominjajo, da krofi včasih niso bili nujno lepo okrogli in napolnjeni z marmelado, pač pa nepravilnih oblik in z zarezo na sredi, podobni današnjim flancatom. Zareze pa so služile za nizanje na nit, na kateri so se v času posta sušili. Za veliko noč so jih pojedli tako, da so jih nalomili v belo kavo ali juho.

Danes so gospodinje najbolj ponosne zlasti na lepe »krence«, ki dokazujejo, da je bilo testo dovolj vzhajano in da krofi niso pretežki. S »krenci« ali brez, samo da nam gredo v slast.

Vir: http://www.siol.net/novice/rubrikon/fotofokus/2012/02/dan_s_kurentom.aspx, pridobljeno 27. 2. 2012.

Pustovanje in pokop pusta

Mirko Tovšak

Čas pusta z vsemi oblikami sprostitve in zabave je mimo. Pričenja se resno življenje, kristjani v naslednjih 40 dneh začno z obdobjem posta, ko se pripravljajo na veliko noč, največji krščanski praznik. Za ostale pa se seveda pričenja obdobje pomladi in vsakodnevnega življenja z vsemi

problemi in težavami, še posebej sedaj, v obdobju gospodarske, finančne in vsesplošne krize v naši družbi.

Mislinjsko turistično društvo pripravi vsako leto na pustno soboto veliko pustno maškarado s povorko našemljenih posameznikov in skupin. Mimohod sodelujočih pustov poteka od večnamenske dvorane Lopan do šolskega igrišča. Letos je ob lepem sončnem vremenu ta prireditev privabila rekordno število sodelujočih in radovednih obiskovalcev. S svojimi vozovi in traktorskimi prikolicami so se predstavile skupine iz vaških skupnosti in društev, na povorki pa vedno sodeluje tudi Babnikova godba. Še posebno pozornost so tokrat poželi »skratje« iz vrtca Dolič, kjer so vzgojiteljice malčke našemile na res izviren način.

Pustne šeme so se zbrale v Mislinji

Marijan Križaj

Vremenoslovci njegovega veličanstva Pusta Norčavega so poskrbeli za sončno sobotno popoldne, ko so se maske sprehodile po poti mislinjskega pustnega karnevala. Našemljenih skupin in posameznikov je kar mrgolelo in množica obiskovalcev je imela res kaj videti.

Pisana oblačila iz najelegantnejših pustnih butikov so bila privlačna poslastica in najboljše masko bi bilo res težko izbrati. Karnevalsko smetano je povedla konjenica turške enklave. Izvirnost jezdecev Cross Country Cluba Legen je bila nagrajena z aplavzom navdušenega odobravanja. Zadovoljno smo kimali ob njihovem sporočanju, da hočejo nazaj svojo zemljo, ki so jo osvojili njihovi dedje. Izrekli so še zahtevo po avtonomnosti koroške regije, ker je ta nujno potrebna za razvoj in razcvet dežele. Vodstvo te bo prevzel njihov sultan in dal ljudem kruha in iger. Za poskočen korak, veselo krohotanje in poplesavanje je poskrbela godba veselih menihov. Ob maskah mladosti, ki se pustnih običajev in navad uči že v vrtcu in v šoli, so se potem pasli naši pogledi. Skratje so bili še posebej razigrani, bilo pa jih je tudi za dve četi. Smrkci, čarovnice, krtki, bombončki in druge otroške podobe pravljičnega sveta so se ponosno muzali ob naših pogledih. Za

njimi so se premikali in predstavljali vozovi izvirnih neumnosti in bičanja pregrešnih početij grobarjev te dežele. Tajkunov ni bilo na spregled, saj bi jih ob kršitvah pustnih zakramentov po razglasu Pusta Norčavega srekli do *gat* in odpihnili v puščavo. Družinski zakonik na karneval ni privabil Ljube Mile, bi ji pa porodnišnica za moške ob prikazani enakopravnosti gotovo *prišparala* kakšen evro za barvanje las. Strokovnost so dobro podkovane sestre te prve ordinacije na svetu res nazorno prikazale in odmeval je referendumski ZA. Na svojih parcelah v šmiklavških termah sta se na karneval pripeljala tudi nekdanji slovenjegraški župan in direktorica uprave. Bazen je bil na las podoben banji, na zdravilno vodo pa je potrebno še čakati. Čeprav so krofi lepo dišali, je bil še bolj vabljev voz, na katerem smo opazovali koline. Tolstega pujsa so namreč mesarji klali kar pred našimi očmi. Razkosanje je bilo privlačno, še bolj pa klobase, ob katerih so se nam brž sline pocedile. Na pečenko nas sicer v Malo Mislinjo niso povabili, če smo pozneje v Lopanovi dvorani jedli njihove klobase, pa sam bog ve. So pa bili nekateri srečneži deležni pokušine mleka iz mlekomata. Mladi kmetovalci Mislinjske doline so hvalili kravico, ki so jo molzli kar na vozu. Ker je pravo travo, je mleko res bio, mlekomat pa bi ponujal Mislinjčanom belo kapljico tudi v popustnih časih. Da barko slovenstva krmari čudna vlada, so izvedeli tudi skandinavski Vikingi. Ker so vedno pripluli ogroženim na pomoč, so nam na pustno soboto ponudili roko rešitve. Streljati jim zaradi naše izrečene dobrodošlice še ni bilo potrebno. Brez Smrkcev seveda ni šlo. Ata Smrk jih je rad pripeljal med nas, saj naj bi nas okužili s spoznanjem, da lahko složno premagamo tudi Gargamele in Azraele. Ob vozovih, ki so s šaljivo in izvirno vsebino priromali na prizorišče karnevala v Mislinji, ter ob pravem razkošju živobarvnih mask nasmeha zadovoljstva ni skrival župan Franc Šilak. Z besedami zahvale vsem, ki so Mislinjčanom obogatili sobotno popoldne, res ni skoparil. Zanesenjakom Turističnega društva Mislinja, ki bdijo nad tradicionalnostjo tega vselej dobro obiskanega, običaja pa je hvaležnost izrazil še posebej srčno. V dvorani Lopan je pustno smetano čakala še malica. Spregovorila sta jim predsednica TD Minka Koprivnikar in župan Franc Šilak ter jim podelila zaslužna priznanja. Ob prijetnih zvokih se je rajanje lahko še nadaljevalo.

Pokopali smo pusta Zokija

Marijan Križaj

Na Graški gori smo 21. februarja na pustni torek po vseh zakramentih maskiranosti pokopali pusta Zokija. Slava, ki smo jo veličanstvu norčij opevali na karnevalskih povorkah v Mislinji in Slovenj Gradcu, je na pogrebne svečanosti v sončnem vremenu privabila največje oboževalce živopisanih šem.

Na parah ležečega pusta Zokija so med drugimi pokropili tudi mislinjski župan Franc, slovenjegraški podžupan Vinko ter Niko, vršilec opravil vodenja Občine

Sodelujoče ekipe na Graški gori (Foto: Mirko Tovšak)

Škratje otroškega vrtca Dolič na maškardi v Mislinji (Foto: Marijan Križaj)

Slovenj Gradec. Za zabavo je z *žlabudranjem* ves čas skrbela karnevalska princesa, ki je ljubiteljke dobre volje in zabave opominjala, da je najstarejša pustna maska stara že približno 9.000 let. Šaljivo dogajanje je zvesto snemala Darja, prva *face* Koroške televizije. Poslednjim trenutkom pred pokopom Zokija so se prišli pokloniti tudi Smrkci na vozu završkega kulturnega društva. Izvirni organizatorji te tradicionalne prireditve, graškogorski kulturniki, so ob scenariju radosti pripravili privlačno tekmovalno igro. Za pokale so se

pomerile ekipe treh občin, Velenja, Mislinje in Slovenj Gradca. Na dveh smučeh, vrednih pustnih presenečenj, so drseli po snegu, metali kročce, zadevali z žogo na koš, ter se mastili s suhimi krofi in kozarčki jabolčnika trije tekmovalci vsake občine. Čas je bil, ob spretnosti seveda, najbolj naklonjen mislinjski ekipi, ki se je ob zmagovitem pokalu lahko pohvalila še s prehodnim. Trojica političnih veljakov je podeljevala pokale, Darko Zavrl, prva violina KD Stari trg, pa je izrekel čestitke vsem, ki so kreirali vesele trenutke. Po pustni kroniki je

Brez pogrebne ceremonije ob pokopu pusta seveda ne gre (Foto: Mirko Tovšak)

o grešnem življenju pusta Zokija spregovoril domači *fajmošter*. Graškogorski pustni škof Jožef I. je končno pričel s pogrebnim obredom. Našemljene *face* pogrebne službe so dvignile Zokijevo truplo s par in sprevod je krenil proti grmadi. Ob primernih zvokih je lahko pokojniku amenoval škof, dokler ni zagorelo in je dim veličastno blagoslavljal nepozabne trenutke veselega graškogorskega popoldneva.

Konjeniki Cross Country Cluba Legen so v Mislinji nastopili kot »kolektivna maska« – Turki. Kar 30 jih je sodelovalo, med njimi 13 na konjih. (Foto: Ida Robnik)

Tradicionalni pustni karneval v Breznu

Mag. Jože Marhl

Kulturno društvo Brezno-Podvelka je tudi letos na pustno nedeljo pripravilo tradicionalni pustni karneval. Številne maske, otroške in odrasle, so se zbrale v Podvelki, od koder je pustna povorka krenila v Brezno. Tu je bil ob mnogih gledalcih, ki so prišli od blizu in daleč, pester zabavni program ob glasbi in plesu s pogostitvijo. V povorki in programu, ki ga je povezovala Anita Špringer, so sodelovali otroci vrtcev, učenci šole in odrasli.

Ples snežakov

Pustna povorka prihaja v Brezno

Koranti iz Rogoznice v Dravogradu

Toni Štrigl

Koranti iz Rogoznice pri Ptujju so ena najstarejših skupin, ki ohranja kulturo koranta. Zgodovina skupine sega v leto 1970, organizirano pa deluje od leta 1982. Skupina svoje poslanstvo opravlja po starem izročilu: v pustnem času v domačih vaseh obiskuje domačije, kamor s svojim plesom prinaša dobro letino.

V času pusta se tradicionalno udeležujejo pustnih povork na Ptujju in po okoliških krajih ter širom po Sloveniji. Poslanstvo koranta predstavljajo tudi v večjih evropskih mestih. Veliko skrb skupina namenja vzgoji mladih članov, ki bodo prepoznavnost in poslanstvo koranta

ohranjali in prenašali kasnejšim rodovom. Tako so letos, že drugič zapored, obiskali Robindvor v Dravogradu. Praznujejo namreč 30. obletnico aktivnega delovanja. Povabila jih je picerija Bumerang. Prišli so v velikem številu, od mladih do starejših, in

zaplesali so po ulicah Robindvora. Na samem prizorišču pri piceriji Bumerang se je zbralo precej občanov, predvsem otrok, ki so se veselili in plesali s koranti vred. Zaključek s pojedino in pijačo v piceriji se je zavlekel v pozno popoldne. Tudi pustnih krofov in zakuhanega vina ni manjkalo.

Proti večeru so se odpravili proti Mariboru, kjer so se še nekajkrat ustavili, preden so prišli domov v Rogoznico. Obljubili so nam, da se vidimo tudi prihodnje leto.

Vsi prisotni na prireditvi se zahvalujemo korantom iz Rogoznice za obisk in piceriji Bumerang za odlično postrežbo.

Parada pustnih vozil

Veseli, razigrani, domiselni

K. Valtl

Kar deset vozil, pravilneje skrbno pripravljenih traktorskih prikolic, so za letošnjo pustno parado pripravili mladinci in mladinke iz »Lepe doline«, takšno ime si je namreč po domačem lepem kraju v Bistriškem jarku nadela tudi tamkajšnja mladina.

Seveda tega ne smemo jemati preveč na ozko. Semkaj, v jarek, se zgrnejo tudi tisti z levega brega, torej Jernejčani, z desnega Perničani, na prvi nekaj širši dravski terasi se jim pridružijo še Gortinčani. V vsakem kraju so kar najskrbneje pripravili svoj »pustno-zabavni delež«. So pa bili tudi letos času in dogodkom primerno aktualni. Ker je v jarku Bistrice še vedno prisoten strah jezua, ki jim »visi« nad glavami, so predstavili novi način gradnje hiš, ki so na čolnih. Perničani so tokrat pokazali, kako poteka najlepši kmečki praznik – koline. Še več, obiskovalci so zastoj dobili tudi glavni recept, ki se prične

nekako takole: »Nekje ukradeš lepo spitanega prašička ...«. Čeprav danes tu vse bolj kradejo bike in teličke. Videli smo, kako poteka »Ljubezen na seniku« z obilo pristne glasbe in humorja. Spomnili so se časov zelenega programa tovarne Muta, svoj flos so pripeljali flosarji, dobili smo čistilno napravo, videli, kako ropajo poštna vozila, tudi s tem imamo nekaj izkušenj, krematorij pa ima lahko več pomenov. Gortinčane je obiskala Gor-Tina Maze, ponudili so ji smučišča s Pernic, drsanje, ali nadrsanje na Dravi, če bo dovolj mrzlo, in še kup drugih ugodnosti. Mlada garda pa je bila sploh »ta glavna«, ni se bati, da bi tradicija organiziranega pustovanja v teh krajih

izumrla. Obiskali so Zg. in Sp. Muto, Gortino, kjer jih je domači pek pogostil, in to vse po vrsti, s pravimi pustnimi *krapi*, tako namreč še čisto po starem rečemo krofom v teh krajih. Bilo je tudi nekaj prav domiselnih pridruženih pustnih mask. Morda še najbolj markantna sta bila dedek in babica – seveda z žogico Marogico. Tu še niso povsem zavrgli starih pustnih *lorf-lorfa* so namreč rekli staremu domačemu načinu pustnega maskiranja, izročila in veselja. Na Gortini pa so svoje dodali še perniški kmečki muzikanti, ki so tokrat kot Smrkci korakali na začetku dolge kolone veselih vozil in poskrbeli za najlepše vzdušje kar do mraka.

kratkoblačniki

Za večjo varnost malčkov v prometu

Gorazd Mlinšek

Že decembra lani je Življenjska zavarovalnica NLB Vita malčke in vzgojiteljice iz vrtca Ravne na Koroškem, enota Ajda na Javorniku, opremila z odsevnimi brezrokavniki. Tako so lahko brezskrbno in razigrano uživali na sprehodih tudi v krajših jesenskih in zimskih dneh, ko je bila vidljivost zaradi neugodnih vremenskih razmer velikokrat zmanjšana.

Odsevne brezrokavnike je otrokom v enoti Ajda na Javorniku v imenu Vite predala gospa Darja Miklavžina iz poslovalnice NLB Ravne na Koroškem. V vrtcu so bili novih odsevnih brezrokavnikov za malčke in vzgojiteljice zelo veseli, saj jih potrebujejo, ko se podajo na raziskovanje okolice. Veliko pozornosti namreč namenjajo tudi ozaveščanju otrok in staršev o tem, kaj lahko sami storijo za večjo varnost v prometu.

Življenjska zavarovalnica NLB Vita v sodelovanju s poslovalnicami NLB malčkom v 120 vrtcih po vsej Sloveniji letos ponovno podarja 5.000 brezrokavnikov. Ker se zavedajo, da je za zagotavljanje večje varnosti otrok

Takole bodo otroci že na daleč vidni tudi v slabem vremenu

pomembna tudi opaznost njihovih spremljevalcev, so se odločili, da z odsevnimi brezrokavniki opremijo tudi 500 vzgojiteljic in vzgojiteljev. »Otroci so zelo ranljiva skupina v prometu, zato smo se tudi odločili, da vrtcem po vsej Sloveniji doniramo odsevne brezrokavnike in tako prispevamo k izboljšanju njihove varnosti. Poskrbeli pa smo tudi za njihove vzgojiteljice in vzgojitelje in še njih opremili z odsevnimi brezrokavniki. Tako bodo njihovi sprehodi še bolj razigrani, a hkrati varni,« je ob predaji odsevnih brezrokavnikov povedala Darja Miklavžina.

Slovesnost ob Prešernovem dnevu v OŠ Brezno-Podvelka

Mag. Jože Marhl

Ob Prešernovem dnevu je bila v OŠ Brezno-Podvelka slovesnost. Zbrane, med njimi tudi podžupanjo Občine Podvelka Slavico Pečovnik Urh, je pozdravila in nagovorila ravnateljica šole Irena Jelenko.

Nadaljevanje na str. 20

Teja Pečovnik recitira svojo pesem, ki je bila nagrajena

Marijan Špegelj podeljuje Nejcu Golobu nagrado in priznanje

V letu 2011 je Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 ob 70-letnici izгона Slovencev in 20-letnici delovanja društva objavilo razpis za tekmovanje v pisanju besedil o izgnanstvu. Na razpis se je prijavil tudi učenec 8. razreda OŠ Brezno-Podvelka Nejc Golob z nalogo Zgodilo se je tudi pri nas. Naloga, katere mentorica je bila Mihaela Najžer, je bila sestavljena iz splošnega dela o izgnancih, statističnih podatkov iz zgodovinskih virov in literature ter intervjuja z Marijo Vegič in njenim bratom Rudijem Hartlom, ki sta bila skupaj še z devetimi člani družine leta 1941 izseljena. Od enajstčlanske družine se je leta 1945 vrnilo domov le sedem članov, ostali so v izgnanstvu umrli. To nalogo je Društvo izgnancev

Slovenije 1941–1945 denarno nagradilo, njen avtor pa je prejel še posebno priznanje Društva. Na slovesnosti ob Prešernovem dnevu v OŠ Brezno-Podvelka je predsednik Območne organizacije Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 občin Muta, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Podvelka in Vuzenica Marijan Špegelj Nejcu Golobu vročil nagrado in priznanje. **Pri tem je poudaril, da je Nejc Golob edini osnovnošolec v vseh petih občinah Upravne enote Radlje ob Dravi, ki je prejel to nagrado in priznanje. Sledila je podelitev zahval Lions kluba Slovenj Gradec učencem za sodelovanje na 24. mednarodnem natečaju za izdelavo likovnega dela Plakat miru s sporočilom Otroci poznajo mir.** Zahvale sta podelila ravnateljica Irena Jelenko in likovni pedagog mag. Oto Vogrin. Nato so učenci pod mentorstvom Jasne Škerl izvedli kulturni program, ki je bil sestavljen iz omembe pomembnejših dogodkov v Prešernovem življenju in odlomkov iz njegovih pesmi. Učenci so pesnili na temo France Prešeren in poustvarjali razpoloženje, ki veje iz Menartove pesmi Kmečka balada. Naslov njihovih pesmi je bil Šolska balada. Udeleženci Lucija Praznik, Den Zajc, Rene Grdadolnik in Klemen Kljaič so prejeli priznanja, Teja Pečovnik pa za najboljšo pesem prejela knjižno nagrado.

Šolska balada

*Papirji zmečkani po hodnikih leže,
tišina zavlada, ko se vrata zapro.
Odloži očala, knjigo odpre,
z očmi se prodornimi v nas zazre.
Razmišljam, ali danes dan je zame.
Mogoče pa,
saj s pogledom mimo mojega imena gre.
Naenkrat se zjasni namrščen obraz,
zato nasmehnem se tudi jaz.
In potem zaslišim svoje ime,
počasi do table odvehčem pete.
Ne uide mi spraševanje nezaželeno.
Ne vem, kako soočiti se z oceno slabo.
Kaj mi preostane?
Priznati moram – premalo učenja ...
Pač ni bil moj dan!*

V zaključnem delu slovesnosti so udeležencem likovnega natečaja na šoli podelili še priznanja in nagrade. Priznanja na matični šoli so prejeli Larisa Slapnik, Nina Mravljak, Žan Benčič, Teja Pečovnik in Urška Krajnc. Nagrade so prejeli Vito Harum, Ema Švarc, Nikolina Ilievski in Maja Robnik. Na Podružnični šoli Kapla na Kozjaku so priznanja prejeli Gašper Lipnik, Nika Osvald in Matjaž Mavrič, nagrade pa Andreja Colnarič, Damjana Kojzek in Žan Osvald. Priznanje so prejeli tudi otroci v vrtcu Brezno.

Novi gasilci

Franc Areh

V mesecu februarju se je zaključil tečaj za izprašane gasilce v Gasilski zvezi Mislinjske doline. Vsi tečajniki, ki so pristopili k tečaju, so morali pred tem po društvi opraviti osnovni tečaj, ki je predpogoj za nadaljnje izobraževanje. Prvi del tečaja je potekal v mesecu decembru, po krajšem odmoru pa so ga nadaljevali v januarju. V nedeljo, 12. februarja, so potekali izpiti. Teoretični in praktični del je potekal v prostorih Prostovoljnega gasilskega društva Slovenj Gradec, kjer imajo ustrezne pogoje za to. Tečaj sta vodila višja

gasilska častnika II. stopnje Branko Smrtnik, poveljnik Gasilske zveze Mislinjske doline, in Ivan Žuželj, predsednik komisije za izobraževanje na Gasilski zvezi. Tečaj je obiskovalo 33 tečajnikov in ga tudi uspešno zaključilo, kar pomeni, da je v Mislinjski dolini za požarno varnost zelo dobro poskrbljeno. Želim jim čim bolj uspešno delo na področju gasilstva.

Tečajniki s predavatelji

Prijeten večer Društva diabetikov Slovenj Gradec

Marjan Križaj

Skoraj že poletne temperature so ogrele tudi misli mnogih sladkornih bolnikov slovenjegraškega društva, zato so nasmejani pohiteli v prostore Nove Name v tem mestu, kjer jih dobra volja ni zapuščala niti ob številnih točkah dnevnega reda občnega zbora. Še nagajivost ozvočenja, ki je lep čas kazalo nem obraz, ni zresnila obrazov.

Jih je pa po ugodno sprejetih poročilih in predavanju pedikerke Marijane Kresnik za hip 9. točka dnevnega reda. Odstopa predsednice Angele Helbl, ki je uspešno kreirala privlačne in poučne dejavnosti društva, res nihče ni pričakoval. Pojasnila nam je svoje zdravstvene težave in razumeli smo, da mora zase poskrbeti tudi sama. Glave smo spet dvignili že, ko je rekla, da bo zaradi svojega entuziazma in naklonjenosti do poučenosti in koristnega druženja sladkornih bolnikov ostala članica izvršnega odbora. Odgovornost je dokazala tudi s predlogom svojega namestnika. Ivan Gašper je bil ob njeni utemeljitvi za novega predsednika tudi soglasno izvoljen. Seveda se je zahvalil za zaupanje in po njegovi uvodni predstavitvi smo se prepričali, da se sladkornim bolnikom slovenjegraškega društva še naprej pišejo lepi časi. Dogajanje, tudi sprejem delovnega in finančnega programa, je spretno snemal Stane Oblak, ki se je ob aktivnem podpredsedniku izkazal kot sijajen

snemalec. Če so blagajničarki Silvi Lavre za vzorno in ob pičlo odmerjenih evrih na trenutke že kar pravilčno vodenje blagajne zaploskali vsi zbrani v prijetnem avditoriju, je prav, da nekdo to tudi zapiše. Predsednica nadzorne komisije Zofija Tisnikar mi bo ob branju teh vrstic gotovo zaploskala. Ko sem omenil to ročno telovadbo, naj poudarim, da je kar grmelo ob aplavzu, ko so fantje Angeli v zahvalo izročili umetnino slikarja Karla Pečka. Kadar se bo v barvno modrino okroglin Uršlje gore, ki jo bodo viseče na steni opozarjale, da je lepota te naše gorske lepote večna, zagledala, naj ne pozabi, da večno naša ostaja tudi ona. Da diabetiki nismo kar tako, smo se v

petkovem popoldnevu prepričali ob politični smetani, ki je obiskala naše letno srečanje. Podžupana MO Slovenj Gradec Vinko Vrčkovnik in Bojan Mestek in svetnik že omenjene MO Jurij Šumečnik so rahlo ostrmeli ob zbrani množici. Ker so vsi trije tudi kandidati za novega župana te koroške metropole, so jim besede še posebej gladko stekle. Nasmejeni so bili tudi ob slovesu, saj je vsak gotovo očaral in pridobil kakšnega novega volivca. Po okusni večerji je druženje dobilo še parlamentarno obliko. Lahko smo se oglašali kar vsi povprek, saj se ob glasbi za veselo rajanje, kdo je koga preglasil, tako ni slišalo.

Poštni nabiralnik

Nagrade, priznanja, pohvale – komu, zakaj, kdaj?

Nismo enaki. Seveda ne. Nekdo je boljši na enem področju, drugi na drugem, spet tretji na tretjem. Tudi v družini je tako. No, če si v družini v vlogi tistega, ki je poklican, da kdaj katerega izmed članov posebej pohvali za nekaj izrednega, je vedno pred tabo dilema – kaj če bodo drugi člani užaljeni, prizadeti. Pa vendar moraš. Saj veš, da je eden vedno boljši. Pa ga pohvališ, nagradiš. Tako pohvaljeni v družini zavzame posebno mesto, vsi se do njega obnašamo bolj spoštljivo, čeprav mu morda drugi, ostali člani družine ne priznavajo kvalitete, ki ji vidi tisti, ki ima pravico hvaliti. No, sčasoma se navadimo, da ima pohvaljeni poseben status v družini, ne trudimo se več, da bi si pohvalo pridobili tudi drugi in tako razbremenimo tudi tistega, ki je odločil, da je eden vreden pohvale, ostali pa ne.

Hmmm... Morda tako funkcionira tudi komisija, ki odloča o kandidatih za Bernekerjeva priznanja v Slovenj Gradcu. Saj so se občani že navadili, da so za iste dosežke kar po večkrat zaslužne vedno iste osebe ...

No, morda so pa res. Saj jih je predlagala komisija. Ona že ve.

Tako kot pravijo, pa mogoče drugič več sreče, če ne bo konkurence večje!

Benč

Redni občni zbori zadružnikov koroške KGZ

Mirko Tovšak

Konec meseca februarja in prve dni marca se zadružniki, povezani v Koroško kmetijsko-gozdarsko zadrugo Slovenj Gradec, zberejo na rednih letnih občnih zboreh in ocenijo delovanje Zadruga za preteklo leto. Takrat se dogovorijo tudi o strategiji razvoja in delovanja za naslednje leto, zbori pa so tudi priložnost, da člani podajo svoje predloge in pripombe pri delovanju njihove organizacije.

V Zadrugo je včlanjenih kar 1016 kmetov, ki tržijo svoje proizvode preko nje, v veliki meri pa se preko nje s potrebnim reprodukcijskim materialom tudi oskrbujejo.

Eden izmed njihovih zadnjih občnih zborov, ki jih organizirajo po področnih zadrugah, je bil za področje slovenjgraške zadruga v gostišču Kovač v Podgorju. Po poročilih, ki so jih podali vodstveni delavci zadruga, se je razvila živahna, konstruktivna razprava, v kateri so kmetje izrazili svoje kritične pripombe na delovanje Zadruga, v glavnem pa pohvalili sedanjo vodstveno ekipo, ki ji je kljub težkim gospodarskim razmeram uspelo zaključiti poslovno leto s pozitivnim rezultatom. Največ pripomb je bilo na način izplačevanja odkupljenega mleka, saj jim ga zadruga

Občni zbor Zadruga

v 20 % izplača v obliki tako imenovanih vrednostnih bonov, preostali del pa v denarju. Vrednostni boni namreč predstavljajo plačilno sredstvo, s katerim lahko nabavljajo reprodukcijski material in ostale trgovske artikle v njihovih trgovinah. Direktorica jim je pojasnila, da so se na organih upravljanja odločili za takšen način, da bi lažje prebrodili likvidnostne težave, ki jih povzročajo zapoznelo plačevanje mlekarne prodanega mleka. Mlekarne namreč izplačujejo mleko šele v 30 oziroma 45 dneh po izteku meseca, Zadruga pa poskrbi za to, da dobijo kmetje prva izplačila že konec meseca, v katerem je bilo mleko predano v mlekarne. Obljubila jim je, da bodo pobude, ki se že nekaj časa pojavljajo med kmeti, da bi torej vse mleko bilo plačano v gotovini, ponovno

obravnali. Verjetno bodo odločitev o načinu izplačila prepustili kmetom samim, vsekakor pa se bo za tiste kmete, ki bodo želeli, da se jim vse mleko plača v denarju, podaljšal rok plačila najmanj za toliko, s kakršno zakasnitvijo mlekarne izpolnjujejo svoje obveznosti.

Predstavniki Govedorejskega društva Slovenj Gradec je imel nekaj pripomb tudi na to, da upravni odbor področne zadruga Slovenj Gradec premalo sodeluje z njihovim društvom, saj bi si želeli, da bi na seje upravnega odbora, ko se odloča o pogojih odkupa živine in mleka, vabili tudi predstavnika njihovega društva. Vodja odkupa Ana Marija Gerold jim je obljubila, da bodo ta nesoglasja odpravili, saj si tudi sami želijo plodnega sodelovanja z govedorejci, ki so povezani v njihovo društvo.

58. občni zbor ZŠAM Podvelka

Mag. Jože Marhl

Člani in članice ZŠAM (Zveza šoferjev in avtomekanikov) Podvelka so se v mesecu februarju zbrali že na 58. občnem zboru. Pregledali so opravljeno delo v minulem letu in si zadali naloge za prihodnje. Poročila predsednika Jožeta Jeseničnika, tajnika Tomaža Ošlaka, blagajničarke Nade Kamenšak in ostalih članov ter razprava po poročilih potrjujejo uspešno delo članov združenja v preteklem letu. Tako so med drugim skrbeli za varnost otrok na poti v šolo, še zlasti na začetku šolskega leta. Poskrbeli so za varnost v prometu pri izvedbi kolesarskega maratona dveh dežel

Prejemniki priznanj

Slovenije in Avstrije. Bili so pobudniki in organizatorji družinskega kolesarskega maratona v Lehnu, pripravili pa so tudi piknik na Pesniku z zabavnim programom. Letos bodo poleg številnih načrtovanih nalog še tesneje sodelovali s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri občini Podvelka, organizirali strokovno ekskurzijo ter šoferski veleslalom na Ribniškem Pohorju. Na občnem zboru so sprejeli tudi pet novih članov in Andreja Časa izvolili za podpredsednika združenja, vodja policijskega okoliša Janez Otorepec pa je predstavil prometno varnost v letu 2011 na območju Policijske postaje Radlje ob Dravi. Zbrane so pozdravili in nagovorili župan Občine Radlje ob Dravi Alan Bukovnik, podžupanja Občine Podvelka Slavica Pečovnik Urh, podpredsednik ZŠAM Slovenije Milan Pečnik, predsednik ZŠAM Koroške Maks Oserman, poveljnik šoferjev uniformirancev Koroške regije Edvard Novak ter predstavniki ZŠAM Certus Maribor, Dravograd, Ravne na Koroškem in Ruše. Podelili so tudi posebno priznanje ZŠAM Slovenije Jožetu Jeseničniku in Simonu Tertinku. Spominsko značko za pet let članstva je prejel Vinko Grum, za deset let Damijan Kraker, za petnajst let Ivan Mandič, za petindvajset let Zlatko Kolar, za petinštirideset let Ferdinand Mori in za petinpetdeset let Franc Šarman.

Dan odprtih vrat v občini Podvelka

Mag. Jože Marhl

Občina Podvelka je v počastitev 20-letnice delovanja Skupnosti občin Slovenije pripravila dan odprtih vrat. Na ta dan, 14. februarja 2012, je v Zdravstveni postaji v Podvelki potekala zdravstvenovzgojna delavnica, ki jo je vodila diplomirana medicinska sestra Petra Pažek iz Zdravstvenega doma Radlje ob Dravi. V sejni sobi občine so si občani s strokovno razlago župana Antona Kovšeta in referenta za gradbene dejavnosti Dušana Tkalca lahko ogledali dokumentacijo za pomembnejše

načrtovane investicije v občini Podvelka. Sledila je kulturna prireditev v Knjižnici Podvelka, ki jo je povezovala Tjaša Pečovnik. Na njej sta svoje literarne stvaritve predstavili Zlatka Rejec in Mateja Rihter, pesmi Berte Urbanc pa je prebrala Slavica Pečovnik Urh. Nastopili so tudi učenec in učenka OŠ Brezno-Podvelka Klemen Klaič in Teja Pečovnik z recitacijami pod mentorstvom Jasne Škerl, učenki iz Podružnične šole Lehen Nina Pušnik in Ana Grdadolnik na flavti ter učenka in učenec Podružnične šole Kapla na Kozjaku Lavra Garmut in Tilen Žigart na diatonični harmoniki. Kulturni program je z narečno recitacijo obogatil še Branko Rejec. Med gosti večera je bila tudi direktorica Knjižnice Radlje ob Dravi Slavica Potnik.

Občani si z zanimanjem ogledujejo načrtovane projekte občine; skrajno desno župan Anton Kovše

Kulturni praznik v Domu starostnikov Črneče

Mag. Jože Marhl

V Koroškem domu starostnikov smo na predvečer kulturnega praznika pripravili svečano prireditev. V kulturnem programu so sodelovale pevke Društva upokojencev Vuzenice in dijakinje Gimnazije Slovenj Gradec. Na ogled smo postavili razstavo fotografij Sebastijana Oblaka, ljubiteljskega fotografa z Raven na Koroškem. Avtor zadnjih nekaj let ustvarja cikel Uršlja gora, za katerega je zbral že dvajset tisoč posnetkov. Z razstavami nam želi prikazati majhne, a lepe detajle iz narave, ki jih mi še opazili ne bi. Osrednji dogodek pa je bilo odprtje prenovljenih bralnih koticov na štirih oddelkih v domu. Naši stanovalci se bodo lahko družili ob neprecenljivi zbirki

preko 600 knjig, ki sta jih podarili Skupnost socialnih zavodov in založba Beletrina iz Ljubljane. »Odprti knjigo in knjiga bo odprla tebe!« menita prostovoljki Olga in Anica, ki sta

bralne koticke uredili v zaokroženo celoto. Z željo, da bi knjiga postala prijateljica stanovalcev in obiskovalcev doma, smo zaključili počastitev slovenskega kulturnega praznika.

Drugi poročni sejem v Dvorcu Bukovje

Anja Vajde

Foto: Foto Anka

Prebudili smo se v zasneženo jutro. Porajal se je dvom, če bodo ljudje imeli dovolj poguma in se vseeno podali proti Dvorcu Bukovje, kjer se je v soboto, 11. februarja, odvijal drugi Poročni sejem v organizaciji JZ Draviti Dravograd in Foto Anke.

Že dobra volja prvih razstavljalcev, ki so svoje stojnice pričeli pripravljati ob osmi uri zjutraj, je kazala na to, da je pred nami pester, zanimiv in obetajoč dan. In res je bilo tako. Številni obiskovalci iz vseh koncev Slovenije so dokazali, da se da z dobro voljo premagati tudi največji snežni metež. Po dvorcu so se veselo sprehajale neveste, urejene od pet do glave, delile letake, usmerjale obiskovalce in ustvarjale čarobno vzdušje v že tako prijetnem, baročnem ambientu.

Povezovalka programa Anja Vajde sem ves dan animirala obiskovalce, se trudila predstaviti vse razstavljalce in seveda razveseliti številne obiskovalce z žrebom mnogih nagrad. Razstavljalo je 36 razstavljalcev, in sicer od frizerjev do priznanega svečarja, predstavnic poročnih oblek, ansamblov, slaščičarjev, lepotnih salonov, zlatarjev, vinarjev, fotografov, cvetličarja, gostincev in še in še. Počaščeni smo, da je bila letos z nami tudi priznana modna oblikovalka Maja Štamol iz Žalca. V posebno čast pa si

štejemo, da je bila na letošnjem sejmu predstavljena energijska sveča Hiše mojstrov in Perger, ki jo ima v svoji lasti tudi mogotec Donald Trump. Veliko veselja so našim obiskovalcem prinesle tudi številne nagrade razstavljalcev, podelili smo jih več kot trideset. Letošnja novost in posebnost je bila razstava starih poročnih fotografij, ki jo je pripravil Herman Jeseničnik. Proti večeru pa je sledil še vrhunec dogodka, in sicer žreb glavnih dveh nagrad. Prva je bila prispevek Zlatarstva Pečnik (prelepa ogrlica in uhani), druga pa Centra Linea Snelle (aranžma njihovih storitev) iz Slovenj Gradca. Med res velikim številom obiskovalcev smo zasledili tudi obisk županje Občine Dravograd Marijane Cigala in župana Vuzenice Franja Goloba, ki sta si z zanimanjem ogledovala stojnice in prijetno klepetala z razstavljalci in obiskovalci. Na koncu smo se vsi strinjali, da je drugi

Poročni sejem ponovno več kot uspel, deževalo so številne pohvale organizatorjem in kljub nekoliko nižjim temperaturam in snežnim razmeram nam je bilo pri srcu toplo, kajti veliko prijetnih ljudi, veliko srčnih želja in misli je dodalo k prireditvi dodatno noto in dodaten čar. Zelo smo se razveselili tudi obiska naših lokalnih TV-postaj, kar pomeni, da je dogodek vsekakor vzbudil veliko zanimanja. Hvala vsem obiskovalcem za obisk, kajti veliko število le-teh je največja zahvala za trud in delo, ki ga ni bilo malo. Iskrena zahvala pa gre seveda tudi vsem razstavljalcem za izjemno dobro sodelovanje. Vsak izmed njih je dodal svoj pečat k prireditvi. Brez dobrega sodelovanja ne bi bilo tako lepo, kot je bilo. Vsekakor pa so snežna idila, ambient dvorca in misel na bližajoče se valentinovo še dodatno prispevali k prijetnemu in romantičnemu vzdušju.

Državna prvaka v standardnih plesih Suzana Krevh in Alen Štaleker

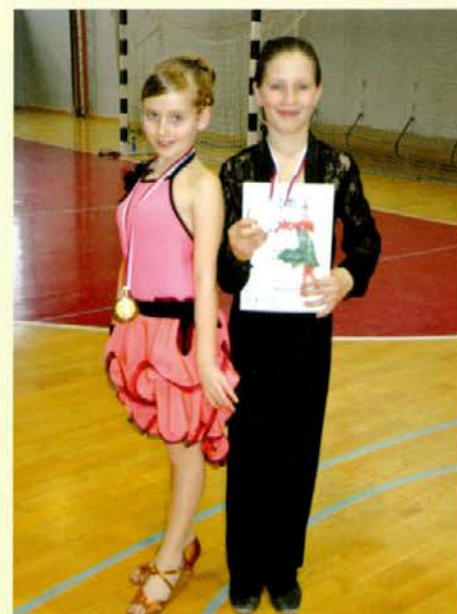
Ida Robnik

Foto: Foto Mesec

Dvanajstletna Suzana Krevh in Alen Štaleker sta plesni par, člana Koroškega plesnega kluba Devžej.

V kategoriji mlajših mladincev plešeta standardne in latinsko-ameriške plesne že pet let. V teh letih sta dosegla kar nekaj lepих uspehov, med njimi 2. in 3. mesto na mednarodnem open turnirju v Kopru in Mariboru, 28. januarja letos v Lenartu pa sta osvojila prvo mesto in naslov državna prvaka v kategoriji standardnih plesov za mlajše mladince.

Tudi ostali pari Koroškega plesnega kluba Devžej so dobro plesali, saj so se prav v kategoriji mlajših mladincev v finale uvrstili kar trije koroški pari. Poleg osvojenega naslova državnih prvakov Alena in Suzane sta bila v tej kategoriji na koncu Lovro Jakopec in Gaja Šimič peta, Žan Čakš in Luša Katner pa sedma. Timotej Šlaher in Blažka Vranaričič sta v tej kategoriji plesala v polfinalu. Med starejšimi plesnimi pari sta med starejšimi mladinci v polfinalu plesala

Državna prvaka v standardnih plesih Suzana Krevh in Alen Štaleker

para Martin Stanišič in Iza Sila ter Žan Glinik in Erika Glinik. Na letošnjem državnem prvenstvu se je v različnih starostnih konkurencah pomerilo 51 plesnih parov iz vseh slovenskih plesnih klubov.

Čeprav ima Koroški plesni klub Devžej v našem okolju že skoraj petindvajsetletno tradicijo in je vzgojil veliko mladih odličnih plesalcev, je ples ena izmed športnih panog, ki ji morda družba posveča premalo pozornosti in tako namenja premalo sredstev, zato je še toliko bolj hvalevredno, da se mladi kljub temu odločajo za ta šport, seveda z veliko podporo staršev, in dosegajo odlične rezultate na tekmovanjih.

Koroški plesni klub Devžej
vzreja odlične plesalce in plesalke

Dvajsetič po Šisernikovi poti

Vančy

Zima že zamahuje s svojimi zadnjimi zamahi, pa tudi mesec februar je bil kratek, čeprav je letošnji imel še celo en dan več. Tako je bil v soboto, 25., v zadnjem koncu tedna februarja organiziran zimski pohod po Šisernikovi poti, ki je markirana od Dravograda in pelje pod vzhodnim Sv. Danijela, čez Cvitrško sedlo, pod sv. Ano in se nato povzpne na Kremžarjev vrh, kjer je pod vrhom v koči cilj z registracijo pohodnikov.

Pohod organizira Planinsko društvo Slovenj Gradec. Komaj se zjutraj malo svita, že se prvi pohodniki vzpenjajo iznad Dravograda na Skalo in naprej proti Kremžarjevemu vrhu.

Seveda so vmes še manjše stojnice, kjer se pohodniki lahko okrepcajo in jim vrle gospodinjice pripravijo kaj za odžejati, čaj za pogreti in še kaj domačega za prigrizniti. Na prvi taki točki pri Jožici nas pričaka kar cela zasedba ansambla Stare sablje in nato je pot naprej veliko lažja, saj gre vse po taktu. Pa še čajček pri Namužu, malo počitka pri Škratku, še malo hoje po položnih kolovozih in že se zagrizemo v zadnjo strmino proti Kremžarjevemu vrhu. Pot je bila letos odlična, vreme pa najboljše, kajti jutro, ko vstaja sonce, posebej ko ožarja s svojimi žarki planinske vršace, ti pa si tam zgoraj, so res nepozabna. Malo te slike mogoče lahko ujame kakšen fotoaparati v svoj objektiv, še lepše in globlje pa se vtisnejo

Pohodniki se zbirajo pri koči na Kremžarjevem vrhu

ti utrinki v dušo in srce – v tisti najgloblji objektiv.

Po poti malo razmišljam, ali bom le dohitel kakšnega poznanega. Rad bi srečal tistega Toneta, ki bo letos kljub svojim skoraj že 86 letom že dvajsetič na tem pohodu. Pa so bolj kot jaz druge, drugi z boljšo pohodno kondicijo prehitevali mene. No, pa se nisem preveč sekiral; saj ne nazadnje sem že v penziji pa imam čas, sem se tolažil, ko je kakšna skupinica švignila mimo. Na cilju pa smo se vendarle srečali s Tonetom in Vančem, ki sta ponosno hodila v rumenih majicah okoli kočice pod Kremžarjevim vrhom. Kar pa je bilo najslajše, na majicah je bilo natisnjeno: 20. Šisernikov pohod.

»Čakava še Majdo, da bi se skupaj slikali, trije smo danes že dvajsetič!« sta mi ne čisto brez ponosa povedala. Na dvajsetem pohodu so bili Majda Kac iz Šmartnega, Ivan Hartman iz Slovenj Gradca in Anton Fišer iz Šmartnega. Posebej sem čestital Tonetu, saj jih možak

Vanč in Tone že dvajsetič zapored na pohodu

ima že čez 85, pa je še vedno pot prehodil prej kot v petih urah. Letos je po pripovedovanju organizatorja celotno pot prehodilo preko dvesto pohodnikov, nekateri so opravili tudi pot v obe smeri. Veliko pa se jih je povzpelo samo iz doline na Kremžarjev vrh in nazaj. Vsem planincem in pohodnikom želim še veliko lepih planinskih prehojenih poti. Posebej pa si želim vitalnosti, kakršno premore Fišerjev Tone kljub svojim lepim letom.

Šoferji so se pomerili v veleslalomu

Mag. Jože Marhl

Združenje šoferjev in avtomehanikov Podvelka, v katerega so vključeni šoferji in avtomehaniki iz občin Upravne enote Radlje ob Dravi, je na Ribniškem Pohorju pripravilo tradicionalni šoferski veleslalom. Smučarskega tekmovanja so se udeležili tudi člani ZŠAM iz Ruš in Dravograda. Na zaključku tekmovanja sta predsednik združenja Jože Jeseničnik in tajnik Tomaž Ošlak najboljšim podelila pokale. V skupini do 35 let je prvo mesto osvojil Darjan Karat, drugo mesto Rok Planinšič in tretje Uroš Jeseničnik. Najhitrejši v skupini od 35 do 45 let je bil Milan Krstič, drugi je bil Smiljan Planšak,

Udeleženci tradicionalnega veleslalomu v Ribnici

tretji pa Tomaž Ošlak. V skupini nad 45 let je dosegel najvišjo stopničko Marjan Karat, drugo mesto je osvojil Ivan Cink

(ZŠAM Ruše) in tretje mesto Aleksander Žigart.

Zelene strani

Očistimo Slovenijo 2012 (24. 3. 2012)

Peter Cesar, predsednik Turističnega društva Slovenj Gradec

Turistično društvo Slovenj Gradec (TD SG) si je za enega svojih strateških ciljev postavilo aktiviranje vseh Slovenjgradčank in Slovenjgradčanov, ki jim ni vseeno, kaj se z našim okoljem dogaja!

Že v letu 2010 je TD SG prevzelo organizacijo akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu za območje Mestne občine Slovenj Gradec in koordinacijo akcije za Koroško. Akcija je bila dobro zastavljena in je izjemno dobro uspela. V lanskem letu je Turistično društvo Slovenj Gradec registriralo in razširilo svojo dejavnost tudi na področje ekologije. Že v novembru 2011 smo organizirali zanimivo okroglo mizo na temo varovanja našega okolja, in sicer z naslovom »Pet podob globalne krize«. Za predstavitev teme smo povabili Antona Komata, ki nam je pojasnil vse aspekte globalnih problemov in možne rešitve. Udeleženci so bili s predstavljenim zelo zadovoljni in sklenili smo, da tudi v

Del smeti (zbranih na Gmajni) pred odvozom

bodoče povabimo še kakšnega gosta, ki nam bo okoljsko problematiko čim bolj približal. Naše naslednje izobraževalno-informativno srečanje smo organizirali 14. 2. 2012 v Knjižnici Ksaverja Meška v Slovenj Gradcu, kjer smo imeli okroglo mizo z naslovom »Družbene spremembe zaradi negativnih vplivov človeka na okolje in izzivi, ki so pred nami«. Za predstavitev teme smo povabili dr. Gorazda Pretnarja, priznanega slovenskega mikrobiologa in ekologa, ki

nam je pojasnil več vidikov sodobnih problemov, nastalih zaradi vpliva kemije (s poudarkom na pesticidih) na okolje in človeka ter nakazal možne poti reševanja teh težav.

V mesecu marcu (v sredo, 14. 3. 2012) se je v novem Mladinskem kulturnem centru v Slovenj Gradcu (Ozare 18) ustavila eko karavana društva Ekologi brez meja. Pripravili so poučne ekološke delavnice za vse generacije. Vljudno vas vabimo, da se nadaljnjih srečanj, ki jih bomo organizirali

z namenom izobraževanja, udeležite in da s svojimi predlogi in vprašanji tudi aktivno sodelujete.

Turistično društvo Slovenj Gradec je letos ponovno prevzelo organizacijo akcije Očistimo Slovenijo 2012. Akcija, ki je bila pred dvema letoma izredno uspešna, dobiva letos še večje razsežnosti. Tokrat bo potekala na isti dan v velikem številu

držav z vsega sveta. Dopolnjuje pa se tudi vsebina, saj tokrat ne bo šlo samo za čiščenje, temveč bo velik poudarek tudi na osveščanju, izobraževanju, preventivi ...

Do 24. marca, glavnega dneva akcije, bomo imeli poleg zgoraj navedenih dogodkov še precej drugih srečanj z različnim skupinami, ki se bodo udeležile

akcije, in že sedaj tudi vas vljudno vabimo k sodelovanju. Verjamemo, da bomo skupaj ponovno uspešno izpeljali akcijo. Več kot bomo govorili o problemih okolja in odpadkov, bolje jih bomo poznali in le tako bomo razumeli velik pomen okoljskega zavedanja vsakega posameznika.

Pod zelenim klobukom

Lovska družina Mislinja

Janez Švab

Pri predstavitvi Lovske družine Mislinja sem naletel na dobro urejeno spletno stran in pisanje o njej je bilo veliko lažje. Na področju današnje občine Mislinja je bilo pred 2. svetovno vojno, pri lovcih znano kot leta, ko je veljal zakupniški sistem lova, osem zakupnih enot. Štiri je

zakupila takratna občina, dve veleposestvi Thurn in Perger ter dve veliki kmetiji Čas in Vavkan.

Včasih se je pri razpisih licitacij zapletlo in na eni od njih je šoštanjski tovarnar Vošnjak uspel in dobil v upravljanje lovišče, ki si ga je močno želel dotedanji najemnik Perger.

Užaljenost Pergerja, ker ni prišel do zelenega lovišča, je bila tako velika, da je sosednje, svoje lovišče ogradił z več kot 7000 metri žičnate ograje in ob njej, ki ni segala čisto do meje, zelo intenzivno izvajal lov.

V loviščih, s katerimi je upravljala občina, so bili lovski čuvaji, ki so plačilo prejeli v naturi (npr. obleko, strelivo, določeno število uplenjene divjadi – razen dragocene kožuhovine).

V veleposestniških ali kmečkih loviščih so bili profesionalni lovski čuvaji s plačo in drugimi ugodnostmi (koča, drva, prostor

za njive in vrtove ...). Spori med zakupniki in nezadostna kontrola izvajanja zakupniških pogodb so bili glavni vzroki, da so polna lovišča postala prazna.

Prve lovske družine na tem področju so bile ustanovljene takoj po osvoboditvi (1946): Dolič, Završe in Mislinja. Po tistih prvih letih so se družine preoblikovale in v letu 1954 se je ustanovila LD Mislinja v današnji velikosti in obliki. Podobno kot v vseh koroških lovskih družinah so tudi tu bile podobne težave. Zaradi vojne, predvojnega zakupniškega sistema in velikega števila roparic je bilo v teh gozdovih in na poljih malo divjadi. Zagnani lovci z veliko izkušnjami, a z malo teoretičnega znanja so ugotovili stanje in tako zastavili delo, da je bilo divjadi kmalu več, izboljšala pa se je tudi kvaliteta. LD Mislinja je vsekakor dober dokaz, da se da z dobro ugotovitvijo stanja in temu prilagojenim odstrelom

LD Mislinja leta 2004 ob 50-letnici

doseči stanje, ki si ga lovci želimo in je tudi najbolj primerno za odnose znotraj različnih vrst divjadi.

Današnje lovišče mislinjske lovske družine je tipično srednjegorsko lovišče. Najnižja točka na področju lovske družine je na »visokih« 490 metrih, medtem ko meja lovišča praktično nikjer ne sega do najvišjih vrhov, le do 1135 metrov nadmorske višine.

Lovišče imajo razdeljeno na osem revirjev in v njih je razporejenih med 60 in 70 lovcev; torej približno dva lovca na 100 hektarjev lovne površine. Za divjad in za strokovno izvajanje lova imajo dokaj veliko število lovskih objektov; od za divjad pomembnih krmišč, solnic in krmnih njiv do za lovčev strokovno in fizično ugodnost pomembnih prež, lovskih stez in lovskih koč. Še posebej so ponosni na slednjo. Do nje priti sploh ni bil majhen zalogaj; sicer pa to vedo vsi lovci v vseh lovskih družinah. Začeli so kmalu po ustanovitvi in v letu 1959 »Pustinjsko bajto« dokončno preuredili v lepo in funkcionalno lovsko postojanko. Rešen je bil le del lovišča in v takratnih drugačnih časih (prevoz) so potrebovali še eno kočjo na delu lovišča pod Pohorjem. Pri kmetu Vavkanu so si izprosili kmečko izbo, jo opremili in postala je znana po tem, da je bila zelo dobro obiskana. Želje so postajale vedno večje in vedno pogostejše so pričeli razmišljati o pravi lovski koči, o lovskem domu. To je bilo v sedemdesetih letih prejšnjega tisočletja. Vemo pa, kako je s sredstvi v lovskih družinah in tudi v Mislinji ni bilo nič drugače. Lovci so vedeli, kaj želijo in ni jim bilo težko opraviti na tisoče neplačanih delovnih ur in se odpovedati odstrelu trofejno zanimive divjadi. Verjetno je še kje kakšen podoben primer, a Mislinjčani so za nov lovski dom vsekakor prispevali tudi svoja osebna sredstva. Nastal je lep in prijeten lovski dom z vzorno urejeno okolico in ni slučaj, da so ravno lovci prejemniki občinskega priznanja za urejenost objekta in okolice.

Omenil sem že dobro gospodarjenje z divjadjo v tej lovski družini, kar je osnovna naloga lovcev in kar nam je bilo zaupano s koncesijskimi pogodbami. Posameznih lovcev nisem posebej izpostavljaj, a vendar ima družina, ki vsa leta vzorno gospodari in ima lepe lovske objekte, tudi posameznike, ki so bili in so še vsa ta leta gonilo razvoja.

V tem lepem, zelenem lovišču pod Pohorjem letno odzamejo iz lovišča okrog 115 kosov srnjadi in kakšnega gamsa, jelena in divjega prašiča.

Šege in navade ljudi v Zgornji Mežiški dolini (3. del)

Janez Švab

Foto: Tomo Jeseničnik

Nekateri običaji in šege niso več tako živi, a vendar naj omenim *likofe* ob *steleraji* ali po razdrtju oglarske kope. Včasih so bili še posebej poznani *holcarski likofi* ob koncu leta.

Širše je najbolj poznana *steleraja*, kajti kar nekaj folklornih skupin pleše na to temo. *Stelerajo* so spremljali težko, naporno delo, vriskanje in petje, obilo dobrih, nasitnih jedil in iger, za katere bi danes marsikdo rekel, da so vulgarne ali vsaj neprimerne. Začelo se je z britjem norca iz tistega, ki je prišel zadnji, nadaljevalo se je z umivanjem nasprotnega spola pa z lovljenjem *pušelja* (najpomembnejši je bil vsekakor gospodinjin) in se končalo s pravo *gavdo*.

Morda bi moral omeniti še *novinarjenje* ali *fratarjenje*, vendar je bil to že način gospodarjenja z gozdovi v časih pred drugo svetovno vojno. Podobne *gavde* so bile tudi pri *nosačiji* in *gnojevoži*, a vendar ti običaji zaradi drugačnih oblik dela niso več živi.

Skratka, tem, bi rekel delovnim običajem je bilo skupno trdo, garaško delo in veselje po končanem delu.

Bližali so se poznojesenski dnevi in z njimi praznik dneva mrtvih ali vseh svetih, kot so temu prazniku rekli nekdanj. Podobno kot drugje po Sloveniji se ljudje na pokopališčih spomnijo svojih bližnjih umrlih. Na grobovih prižgejo sveče in nanje položijo rože ali drugačne cvetlične aranžmaje. Na naslednji dan, dan vernih duš, pa so še posebej pozorni lovci. Med njimi je običaj, že skoraj zapoved, da se na *kvaterne* nedelje ne sme *jagati*, obvezno pa se mora loviti na dan vernih duš (2. november).

V Sloveniji je pravi ljudski praznik martinovo, a za Koroško to ne velja. Pri nas vinska trta skoraj ne rodi in svojega vina nimamo. V zadnjih letih se nekoliko zgledujemo po ostalih in tudi mi na dan sv. Andreja, zaveznika sadja, izbiramo »moštno dečvo«.

Knapi, ki jih v naših krajih ne manjka, še posebej praznujejo dan sv. Barbare, ki je njihova varuhinja.

Tudi pri nas srečamo Miklavža in parklje, ki obdarujejo pridne in preganjajo poredne otroke. V zadnjih letih je to kar tradicionalno in se konča

Kapela pri Burjaku v Topli

z obdarovanjem otrok v cerkvi. Božični in novoletni običaji so podobni kot drugje in polnočnice in božično drevo so še posebej svečani.

Spet v Javorje. V Javorju so se ljudje zbrali v skupinah po zaselkih in potem z baklami odšli k matični cerkvi sv. Magdalene v Javorju. Še posebej je bilo tu svečano, ko je maševal znani župnik in skladatelj Ludvik Viternik, ki je bil s svojo skladbo najresnejši konkurent Prešernovi Zdravljici za himno Slovenije. Nekako s praznikom treh kraljev in svečnice se letni krog sklene. Za ta dva praznika ni posebnih navad in tudi novo leto se praznuje podobno kot drugod. Na dan sv. Štefana tudi pri nas *požegnajo* konje.

Pokrajina in delo so zaznamovali ljudi v Mežiški dolini kot ljudi, vajene težkega dela v gozdu, na strmih njivah, v temni jami ali ob vročih pečeh. Prebivalci so se kljub ozki dolini med seboj mešali in v te kraje prinašali šege in običaje iz svojih rojstnih krajev. Avtohtoni običaji so ostajali predvsem v redkeje poseljenih delih doline. Posebej zanimivo je, da se je nekaj teh običajev obdržalo kljub novim, modernim medijem. Posebej v Črni na Koroškem še negujejo običaje in jih v okviru tradicionalnih prireditev, kot so

Kašča pri Florinu

Koroški turistični teden, Gradovi kralja Matjaža in na srečanju državnikov pri Najevski lipi, tudi prikažejo.

Manj znane besede:

- celek – oblika poseljenosti, značilna za Koroško; takšna kmetija je bila samooskrbna in tam ničesar razen kamenčkov za vžigalnike in soli niso kupovali;
- pustni ploh – pustni hlod;
- žegnan – blagoslovljen;
- fruštik – zajtrk;
- javorske kuglice – kroglice iz testa, ki so jih zakuhal v mesno juho, v katerem se je kuhalo dimljeno meso;
- gavda – veselica;
- šnite – v jajce namočen kruh in na hitro opečen v svinjski masti;
- pušeljc – šopek;
- moštna dečva – dekle, ki jo izberejo na prireditvi, posvečeni moštu (sadjevcu);
- parkelj – bajeslovno bitje z rogovi, spremljevalec sv. Miklavža z grozno pojavo in verigami.

Vir: Med Peco in Pohorjem I. 1965 – različni avtorji
Ustni vir: Janez Švab

Jernejski štapuh

K. Valtl

Na Sv. Jerneju nad Muto so konec januarja odprli in slovesno predali svojemu že davnemu namenu temeljito in po stari podobi obnovljen Forški štapuh. Na videz morda majhen, nepomemben dogodek, pa je vendarle prisostvovalo veliko ljudi.

Tu so bili perniški kmečki muzikanti, sodelovali so recitatorji iz šole Muta, spregovorili so graditelji in tisti, ki so obnovo financirali. Ta, dokazano več kakor dve stoletji star biser naše preteklosti se lahko predstavi z dvema posebnostma. Zgrajen je na višini 1030 metrov nadmorske višine in le kakšnih deset do petnajst metrov pod vrhom gore, pa nima nekega velikega vodnega zaledja. Kljub temu pa je ta farški vodnjak dve stoletji dajal vodo, najprej menda »žejni deci v šoli«, nato drugim stanovalcem farofa in kar nekaj let vojakom bližnje obmejne stražnice. Pač vse dokler niso semkaj na ta vrh pripeljali javnega vodovoda, ki je tudi omogočil poselitev vrha s počitniškimi vikendi in oskrbo dveh kmetij. Vodnjak je simbol in nosi sporočilo, predvsem mlademu rodu, kako pomembna in vse pomembnejša postaja voda za naš obstoj. Tu se simbolično konča tudi šolska vodna pot, katere prvi korak se prične pri Sedelnikovem slapu v Bistriškem jarku in potnemu ponuja mnogo razmislekov o dragocenosti in ranljivosti vodnih virov na slehernem koščku našega planeta. Pobuda za obnovo je vznikla med krajanje Jerneja in po svoje skoraj zaključila lepo podobo tega planinskega kraja. Tu so poleg lepe cerkve še župnišče, kmetiji Primož in Herk in seveda turistično vikend naselje. Po obnovi kliče še župnišče, ki bi prostorsko lahko ponudilo uredništev še nekaterih tihih načrtov in želja Jernejčanov. Del denarja je prispevala občina Muta, del pa je sofinancirala firma Helios, tista, ki izdeluje okolju najbolj prijazne premaze za les. Tu se križajo številne planinske, pohodniške in kolesarske poti. In še: ta vodnjak ali narečno štapuh je globok skoraj 14 metrov, v njem pa je bilo vedno vsaj štiri do šest metrov vode. Prvič, odkar pomnimo, pa je bil lani v drugi polovici leta povsem suh. Ali nas to dejstvo ne opozarja na negotovo prihodnost? Ker je danes na našem območju vode še vedno dovolj, da shajamo, pač ne slišimo, da nam morda že zvonijo.

Iz kuhinje
disi

Velikonočno jagnje

Martina Cigler

Postni čas je čas, da si razstrupimo telo, navadno s pomočjo zeliščnih čajev in sokov in drugih napitkov, ki se ponujajo v ta namen. Po postu pa nam prija in zadiši slastna hrana, ki mora biti v začetku lažja. Nekateri so se v postnem času odpovedali uživanju mesa, zato jim bo po postu nadvse teknila kašna pečenka. Značilna velikonočna jed je na primer jagnje.

Tudi sv. Hildegarda nadvse ceni jagnjetino in ji pripisuje velik pomen za zdravje:

»Ovčje meso naj jedo tako zdravi kot bolni. Če je nekdo zelo slaboten in ima uvele žile (hipotoniki) naj pogosto uživa juho iz ovčetine. To meso je najprimernejše uživati poleti. Sezona jagnjetine se tako začne na veliko noč, ko postaja vreme toplejše. Jagnjetina je priporočljiva zlasti za ljudi z nizkim pritiskom in revmatike.«

Recept

Pečeno velikonočno jagnječje stegno

Nadaljevanje na str. 30

Stegnu odstranimo kožico in maščobo (mlajša je žival, manj je ima), nato pripravimo kvašo iz naslednjih sestavin: 1 majhno čebulo, 2 do 3 stroke česna in svež peteršilj drobno sesekljamo, dodamo malo ožepka in malo timijana ter vse sesekljamo še enkrat. Pomešamo s soljo, dodamo svež mleti črni poper in malo galganta, materine dušice in piretrovca, ki jih pretlačimo v porcelanasti skledi in pustimo stati 10 minut. Nato zmešamo malo sončničnega olja, 1/2 lončka kisle smetane in 1/8 litra suhega belega vina.

S to kvašo natremo jagnječje stegno in ga pustimo v njej nekaj ur ali čez noč.

Stegno zapečemo z vseh strani v visoki kozici, da dobi rjavkasto barvo. Nato dodamo na kocke zrezan gomolj zelene, zalijemo z malo vode, s sokom pečenke in dodamo še toliko vode, da je stegno do polovice pokrito, dodamo še 1/8 litra vina in ostanek kvaše ter damo v pečico, kjer naj se vse skupaj počasi kuha 2 uri. Nato damo stegno na rešetko in ga na žaru hrustljivo zapečemo, omako pa precedimo in jo zgostimo z malo pirine moke. Pečenko ponudimo s pirinimi testenami.

Vir: Sveta Hildegarda: Almanah letnih časov. Založba Mladinska knjiga, Ljubljana 1998.

Č r n e s t r a n i

Ceste terjajo krvni davek

Nevenka Knez

Letos se muhava zima zares obnaša mimo vseh pravil, ki jih narekujejo naravne zakonitosti. In prav imajo tisti ljudje, ki so prepričani, da nam še tako mila ne prizanaša in prej kot slej pokaže svoje zobe.

Najbolj zimski mesec je letos bil prav februar, v katerem bi se s pustom morala zima začeti od nas naglo poslavljeni.

Ni hujšega od nenadnega porasta temperature, zaradi česar pade na še vedno zamrznjena tla dež, ki na cestniških povzroči nevarno poledico. Le-ta je tako skrita pod plitvo snežno odejo prežala na nič hudega sluteče voznike dan pred letošnjim pustnim torkom.

Na Selah je tistega dne še neasfaltirana cesta z nevarnimi odseki in ostrimi ovinki, na relaciji Pežl–Breznik, terjala življenje našega sokrajana.

Pri prevažanju mleka je zaradi spolzkega cestišča na najnevarnejšem ovinku vozilo s cisterno zgrmelo preko gozdnega roba in pri prevračanju pokopalo voznika pod seboj. Že več let krajani, ki živimo ob tej prometni žili, neuspešno opozarjamo na pomanjkljivo vzdrževanje tega dela ceste in na nevarne odseke brez zaščitnih ograj, zlasti v zimskem času. A vse naše negodovanje se je izkazalo za jalovo in brez omembe vrednega napredka.

Promet po njej pa je iz dneva v dan večji. Poleg vsakodnevnega prevažanja šoloobveznih otrok in domačinov opažamo porast turistov in rekreativcev. Strah nas je samo pomisliti, da se lahko ponovi tragedija pri prevozu naših otrok ali da zgrmi v globino kombi s turisti. Potemtakem se prebivalci sprašujemo, kolikšen krvni davek bo cesta še terjala, preden bo uslišan naš klic »na pomoč« in bo na njej poskrbljeno za najnujnejšo varnost, ki je zagotovo eden od pomembnejših meril kvalitete bivanja v kraju.

Mar nas morajo žalostni prizori opozarjati, da nismo naredili dovolj za svojo varnost?

Odprite okna, zažgimo stare cunje

Knjiga Matjaža Hanžka

Milena J. Cigler

V petek, 2. marca, je v knjižnici Ksaverja Meška predstavil svojo novo knjigo Korošcem dobro znani avtor,

naše gore list, Matjaž Hanžek. Pogovor z avtorjem je vodil Viktor Vaupot, pisatelj prijatelj in znanec iz šolskih let.

Knjiga je zbirka esejev, dnevnikov, zapisov, kritičnih razmišljanj ... Je visoko etično moralna.

Osnovno paradigmo knjige je povzel po študiji švedskega pisca Erika Allardta Imeti, ljubiti, biti. Osnovni cilj je blaginja vseh ljudi. Enakost in učinkovitost sta večna nasprotnika.

Kolikor se spominjam, je to načelo »imeti ali biti« razvil že Erich Fromm v svoji knjigi z enakim naslovom. Ljudje naj ne bi živeli za to, da bodo kopicili dobrine ali denar, ampak naj bi živeli zato, da uresničujejo svojo bit in skrbijo za svojo duhovno rast. To pa je možno le skozi

dejanja ljubezni, zato je Fromm ti dve načeli, ljubiti in biti, združil v eno. Kot bivšemu varuhu človekovih pravic smo mu postavili nekaj vprašanj v zvezi z aktualnim dogajanjem in pokazal je kar solidno poznavanje zadev ali pa je svetoval, katero knjigo naj preberemo za razjasnitev stvari. Bilo je zanimivo srečanje in verjamem, da je tudi knjiga zanimiva.

Zokijeva Ljubljana

Irma Marija Zajc

Rada se potepam po Ljubljani, po predelih, ki so mi najbolj domači in kjer se ne izgubim. Seveda mislim na okolico Prešernovega trga, obrežja Ljubljanice, Križank in seveda Tromostovja. Zakaj sem najraje tu? Ker imam rada Plečnika.

Vedno znova občudujem njegove stvaritve in vedno znova me boli srce. Ne bom kritična do Tromostovja, saj je urejeno, čeprav je odpiralni čas toaletnih prostorov nekam čuden. Trikrat sem jih hotela koristiti ob različnem času, a glej ga zlomka, vedno je bil nalepljen listek: malica. Ne, to si Zokijeva Ljubljana ne bi

smela privoščiti. Saj poznate Adijevo pesem, da hujše muke ni, kot če te *ornj scat tiši* ...

Pa me je hčerka povabila na ogled Navja, to je Plečnikova in Spinčičeva stvaritev iz leta 1936. Za škripajočimi vrati so postavljeni spomeniki ljudi, katerih imen ne moremo več razbrati, saj jih je načel zob časa. V tej ograjeni trati se nahaja tudi tako imenovani slovenski panteon, kjer so shranjeni posmrtni ostanki vsem znanih Slovencev, kot so Jurčič, Aškerc, Čop, Bleiweis, Grohar, Linhart, Kopitar, Vodnik in še mnogi drugi. Nehote sem primerjala ta panteon s podobnimi, ampak večjimi v Rimu. Prepričana sem, da si naši kulturni predniki res zaslužijo malo več spoštovanja in ureditve svojih poslednjih domovanj. Verjemite, da je v Libeličah pokopališče lahko vzgled Navju v Ljubljani.

Seveda sem bila razočarana nad nespoštovanjem Plečnikove kulturne dediščine, a ta še ni najhujša. Prav zgrožena sem bila ob kukanju skozi stebre na bivši znani stadion Bežigrad, Plečnikovo delo iz leta 1935. Sezidan je podobno kot rimski amfiteater. Katastrofa! Džungla! Lastnik tega stadiona je eden najbogatejših Slovencev, ki mu je kaj malo mar za našega Plečnika. Dodatna sramota za našo »lepo belo«.

A veste, kaj me tudi zelo razjezi? Ko

Stadion danes

nekdo reče, da je Črna konec sveta. Ljudje božji, ali sploh veste, koliko dolin in gora lahko obiščemo naprej od Črne? Hočem pa povedati to, da imajo v Črni krožno križišče že mnoga leta, spomenik na sredini pa je seveda Plečnikovo delo iz leta 1952, namenjen je pa vsem padlim borcem iz 1. in 2. svetovne vojne. Tu pa je spomenik negovan in urejen ... na koncu sveta!

Lepo je stati na Tromostovju in v kamero govoriti, da je Ljubljana najlepše mesto na svetu. Še lepše bi bilo, če bi naša prestolnica to dejansko postala, predvsem pa spoštovala nekaj, za kar so se naši predniki krvavo borili, na takšen ali drugačen način.

Seveda pa je vse doživeto gledano z mojimi očmi.

Premiera komedije Kulturnega društva Kapla

Mateja Rihter

»Kjer so milijoni, se še banka prikloni« je 13. večja uprizoritev dramske sekcije Kulturnega društva Kapla. Igra je priredba igre avtorja Frana Lipaha z naslovom Glavni dobitek, režiral pa jo je Ivan Verčko. Premierno so komedijo v treh dejanjih predstavili v soboto, 18. februarja, v domačem kraju. »Odlični odzivi in veliko število obiskovalcev so lepa popotnica za nadaljnja gostovanja,« je povedal predsednik Matjaž Poglajen. Kulturno društvo Kapla je bilo ustanovljeno leta 1994 na pobudo takratnega župnika Igorja Glasenčnika. Poleg dramske sekcije ga sestavljajo še Ljudske pevke s Kaple, sekcija na šoli in sekcija za pripravo prireditev. Dramska sekcija se je v vseh teh letih predstavila z igrani: Pričarani ženin, Trije vaški

svetniki, Ubogi samci, Poslednji mož, Karlova teta, Zanična trojica, Zakonci stavkajo, Teta iz Amerike, Oženil se bom s svojo ženo, Micka nuca latra (v narečju),

Vse pride enkrat na dejn (v narečju), Moža je zatajila in Kjer so milijoni, se še banka prikloni.

Kjer so milijoni, se še banka prikloni

Kako zmanjšati stres?

Mednarodni projekt Stressless

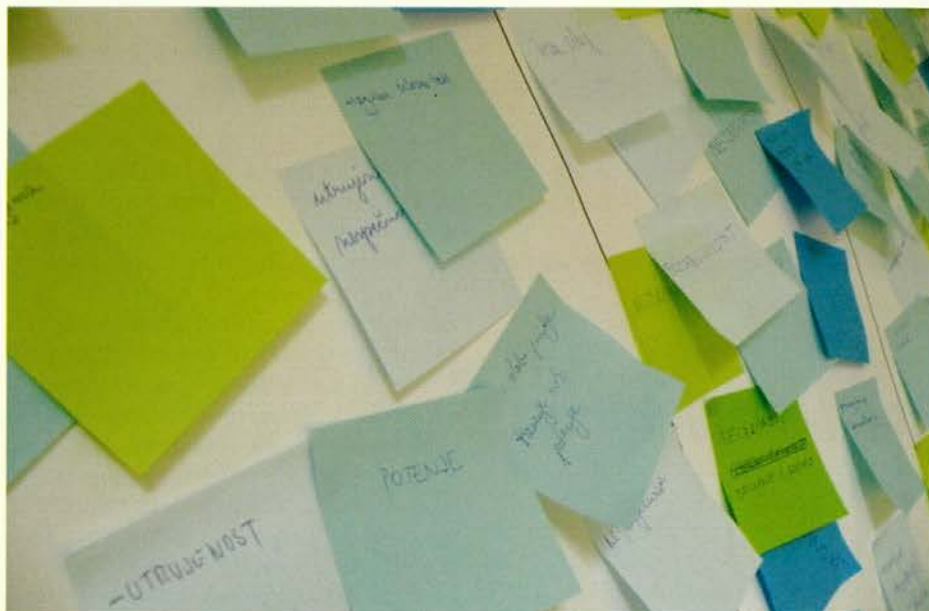
Olga Pregl, Vedoma

Kako je biti učitelj? Delo je pestro, lepo, tudi navdihujoče, obenem pa vedno bolj stresno. Kolikor sem sama seznanjena s tem, zagotovo večino preveč obremenjujejo »papirologija«, preveliko število učencev v razredu, vedno pogostejši skrajno neprimerni odzivi učencev na obveznosti, ki jim jih nalagajo učitelji, odnosi, spreminjaje vrednot in pogosto izpostavljanje tistih, ki dejansko niso vrednote, izsiljevanje in izkoriščanje pravnega sistema, ki izpodbija avtoriteto učiteljev in šole nasploh. Vse te in še druge obremenitve povzročajo stres, ki se kaže na različne načine, najpogosteje pa seveda kot bolezen.

Zadnje poročilo evropske Agencije za varnost in zdravje pri delu o tej temi (objavljeno leta 2009) pravi, da stres prizadene približno 22 % delovne sile v EU in kaže trend povečanja stresa na delovnem mestu. Poročilo je pokazalo visoko stopnjo stresa v zdravstvenem in izobraževalnem sektorju in Slovenijo, Grčijo in Latvijo identificiralo kot države z najvišjo stopnjo stresa (z več kot 50 % delavcev, ki jih prizadene stres). V skladu s temi rezultati objavljena študija European Trade Union Committee kaže, da glavni dejavniki, ki povzročajo stres med učitelji, vključujejo naslednje: količino in intenzivnost dela, zahteve do učitelja, veliko število učencev v razredu, njihovo slabo vedenje, nezadostno/neprimerno podporo vodstva, pomanjkanje sredstev v inštitucijah, negativno vzdušje in nizek družbeni status učiteljev.

Stres na delovnem mestu (katerem koli) je lahko povezan z različnimi vrstami dejavnikov tveganja in se izraža na različnih ravneh (psihološki, miselni, v govorici telesa). Pusti lahko resne posledice tako posameznikom (zdravstvene težave, tako psihične kot fizične) kot inštitucijam (povzroča odsotnost zaposlenih in slabo opravljanje aktivnosti).

Stres pri delu je ocenjen kot druga največja grožnja zdravju, na področju izobraževanja pa je na žalost dosegel prvo mesto, zato je iskanje odgovorov poseben izziv prav za ta sektor.

Posledice stresa

Projekt STRESSLESS – izboljšanje odpornosti učiteljev na stres –, katerega glavni cilj je razviti orodje za boj proti posledicam povečanega pritiska na učitelje in izobraževalni sistem kot celoto, je iniciativa Grundtviga, sofinancira pa ga Evropska komisija kot del programa Vseživljenjsko učenje. Pričel se je v novembru 2010 in bo trajal 2 leti.

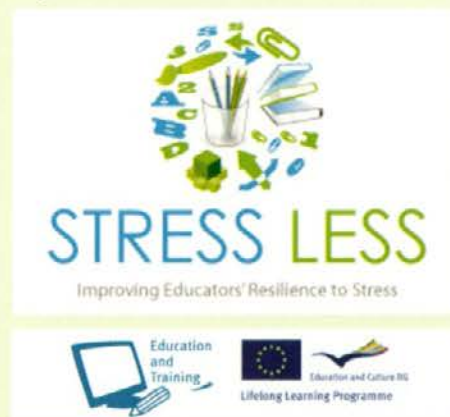
Da bi zagotovili ustreznost in uporabnost tega orodja (vodnika), je konzorcij, v katerega so vključene Portugalska, Nizozemska, Grčija, Češka, Švica, Velika Britanija, Latvija in Slovenija, opravil raziskavo in analizo potreb. Glede na to, da je odpornost proces, sposobnost ali rezultat uspešne prilagoditve kljub zahtevnim ali nevarnim okoliščinam, je konzorcij dognal, da se odpornost poveča, če učitelj (oz. vsak, ki je izpostavljen stresu) lahko oceni neugodne situacije in priznava možnosti za obvladovanje ter pride do ustrezne rešitve. Analiza potreb je bila sestavljena iz ankete (vprašalnik) in strukturiranih intervjujev, s pomočjo katerih smo ugotovili dejanske potrebe ciljne skupine projekta. Anketiranih je bilo 660 učiteljev v devetih partnerskih državah. Poleg tega je v poglobljenih intervjujih sodelovalo tudi 50 vodstvenih delavcev izobraževalnih ustanov.

Cilj projekta Stressless je, kot že rečeno, izboljšati odpornost učiteljev na stres s pomočjo izdelave in vrednotenja praktičnega vodnika o preprečevanju stresa za učitelje in izobraževalne ustanove. Z namenom krepitev strategij za učinkovito soočanje z zahtevami izobraževanja je projekt osredotočen na tri ključna področja: povečanje blaginje

za posameznike in institucije, zmanjšanje stresa pri zaposlenih in zmanjšanje težav, povezanih z izvedbo organiziranosti; s tem pride seveda do izboljšanja kakovosti izobraževanja.

Konzorcij držav je s pomočjo razpoložljivih statističnih podatkov, ki jih je pridobil s pomočjo anket in intervjujev, razvil praktični vodnik, podprt s celovito oceno potreb, ki bodo potrjene na delavnicah, ki se izvajajo v štirih državah: v Sloveniji, Grčiji, na Portugalskem in Češkem. Projektni partner v Sloveniji je zavod Vedoma.

Evropska komisija, ki financira ta projekt, se je torej osredotočila na področje izobraževanja, vendar pa se vedno pogosteje s stresom srečujemo tudi povsod drugod, tako delavci v različnih podjetjih kot podjetniki in kmetje, da o posameznikih, ki izgubijo službo ali pa so na kakršen koli način izkoriščani, ne govorimo. Vodnik, ki bo nastal kot rezultat projekta, bo v pomoč vsem, ki so izpostavljeni stresu. Edino zdrav človek se lahko uspešno bori s težavami in najde konstruktivne rešitve.

Pojasnilo**Selčani ali Selanci; Koteljčani, Kotuljci ali Hotuljci?**

Kadar pride do kake napake v besedilu, ki ga objavimo, včasih to pojasnimo z nepredvidljivim nebodigatreba tiskarskim škratom, včasih se preprosto zmotimo, včasih pa napaka v resnici ni napaka, ampak je tako le videti, ker določenega izražanja nismo vajeni. Nevenka Knez je zadnjič pisala o Selah oz. o Mešku in v uredništvu smo izraz za prebivalce Selanci, ki je sicer uporabljen tudi v viru, ki ga je navedla, popravili tako, kakor nam narekuje Slovenski pravopis: **Sele** Sél ž mn., zem. i. (é ě) |pri Slovenj Gradcu|: na ~ah **sélski** -a -o (ě) **Sélčan** -a m, preb. i. (ě) **Sélčanka** -e ž, preb. i. (ě).

Marsikomu to najbrž ni všeč, ampak določenih pravil se vendarle moramo držati, sicer bi bilo preveč nerazumevanja, je pa res, da je tudi Pravopis včasih nejasen, nekatere stvari pa so celo dvomne. Ali pa je pravih več načinov ...

Ko smo že ravno pri tem: tudi s prebivalci Kotelj imamo pogosto »težave«. Pravopis takole predpisuje: **Kòtlje** -telj [tə] ž mn., zem. i. (ó ō) v ~ah **kòteljski** -a -o [tə], neurad. **kotúljski** -a -o (ó; ú) **Kòteljčan** -a [tə], neurad. **Kotúljec** -jca m, druga oblika s -em preb. i. (ó; ú) **Kòteljčanka** -e ž, preb. i. (ó)

Uredništvo

Da bo letos pomlad hitra so pokazali zvončki v Apšnerjevi jami nad Starim trgom že 26. februarja.
Foto: Franc Areh

Del „ta lepega“ dela GG-ja (Foto: Jure Šavc)

Že res, da so gozdarji – tisti, ki »vihtijo« motorne žage in upravljajo s traktorji in drugo *mašinerijo*, potrebno za delo v gozdu – pri nas v glavnem moški, vendarle so močnejši in bolj vzdržljivi; mati narava nas je pač napravila različne, je pa to napravila tako, da najbolje funkcioniramo, kadar delamo skupaj, kadar sodelujemo (logično, a ne). Tudi naše podjetje funkcionira tako, da moški brez žensk ne morejo, me pa brez njih ne, le da smo morda malce bolj skrite v samem kolesju delovanja ...

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Voranečev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 39 480

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

Direktor:

Silvo Pritrznik

Glavna in odgovorna urednica:

Marta Krejan, prof.

Uredniški odbor:

Marta Krejan, Ida Robnik, Danijela Zaveršnik,
Saša Šuhel, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik

Lektorica:

Marta Krejan, prof.

Fotografija na naslovnici:

Igor Senekovič: Ženska
(fotomontaža)

Oblikovanje in grafična priprava:

Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

Tisk:

ZIP center, d. o. o., Ravne na Koroškem

Na podlagi mnenja ministrstva za informacijske z dne 30. 1. 1992 je
Viharnik proizvod informativnega značaja (tj. tarifne številke 3).

Vinko Marošek

1927–2012

V ponedeljek, 13. februarja smo se na mestnem pokopališču v Starem trgu v velikem številu poslovili od gospoda Vinka Maroška, znanega in priznanega krojaškega mojstra, ljubitelja planin in gorskega sveta, prizadevnega člana kulturnega društva Stari trg in domoljuba.

Zgodnjo mladost je preživel v težkih razmerah, odraščal je brez matere, ki je morala s trebuhom za kruhom. Po meščanski šoli v Slovenj Gradcu zaradi pomanjkanja ni mogel nadaljevati šolanja. Bil je vajenec pri krojaču Panjeku v Starem trgu. V času narodnega odpora je deloval v očem skriti krojaški delavnici na zahodnem Pohorju.

Po vojni, v času služenja vojaškega roka, je bil zaradi bolezni odpuščen kot vojaško nesposoben. Pozneje je nekaj časa delal pri krojaškem mojstru v sosednji Avstriji. Leta 1955 je uspešno opravil »mojstrski izpit iz obrti krojaške« v Mariboru.

Mati Terezija se je pri Filaču poročila s Francem Ošlakom in Vinko Marošek je v večji hiši ob Celjski cesti odprl krojaško delavnico. 1957 se je poročil z Ano Hovnik, ki je v času druge svetovne vojne preživela zloglasno taborišče za ženske v Ravensbrücku. V zakonu sta se jima rodili hčerki Ana in Andreja.

Mojster Marošek je zavzeto spremljal modne novosti, šival moške in ženske obleke za mnoge meščane in okoličane. Bil je tudi moj prvi krojač. Hvaležen sem mu za mnoge koristne podatke, ko sem zbiral gradivo za knjigo Slovenj Gradec – Ulice našega mesta. Skrbno je hranil stare fotografije in poznal prednike – lastnike svoje hiše, ki naj bi bila stara 200 let. Gospod Marošek je rad obudil spomine na velike spremembe, ki jih je mesto doživelo po osvoboditvi. Tudi Celjska cesta v okolici njegove hiše je spremenjena. Manj znano je, da so prejšnji lastniki hiše izdelovali harmonike.

Bil je velik ljubitelj planin in gora. Z ženo Ano sta na poročno potovanje odšla kar na Triglav, s katerega sta občudovala lepote

slovenskega sveta, pove hčerka Irena in doda, da se je ob srečanju z abrahamom oče odpravil na Veliki Klek (Grossglockner). Njegov zadnji gorski podvig je bil pohod na Planiko pod Triglavom, kjer je Irena oskrbovala planinsko kočjo. V planinah je ob nabiranju pušpana in brusnic krepil zdravje. Kot mlad fant je bil ljubiteljski igralec v Kulturnem društvu Stari trg, pozneje pa je prizadevno sodeloval pri raznih prireditvah. Za svoje požrtvovalno in nesebično delo, bil je tudi član ZZB za vrednote NOB, je med drugimi priznanji prejel državno odlikovanje red dela s srebrnim vencem.

Lik Vinka Maroška, krojaškega mojstra, ohranjamo v lepem spominu.

Jože Potočnik, prof.

*Samo to še opravi,
samo to še postorim,
potem se spočijem
in umirim.*

Dominika Merkač

1930–2011

Kakor tiho in skromno je trpela, takšno skromno in tiho je tudi življenje imela. Zdaj je rešena vseh bolečin, za mamo ostal bo lep, a boleč spomin.

V noči 16. novembra je prišel čas, ko se je naša mama dokončno spočila in umirila. Zgodilo se je v slovenjgraški bolnišnici po boju z več kot 20-letno boleznijo.

Dominika Merkač, rojena Kac, se je rodila 5. maja 1930. leta v Mali Mislinji na Tovšakovih domačiji kot hči kmečkih staršev. Prve korake je delala po hribovitih kmečkih travnikih in lepih gozdovih. Okusila je strahote vojne, saj je že kot otrok prenašala pošto za partizane. Sodelovala je tudi v osvoboditveni vojni leta 1991.

Mlada je spoznala svojega življenjskega spremljevalca Ignaca Merkača z Brd, s katerim sta na Ribičevi domačiji srečno živela

skoraj 60 let. Skrivnostni kotiček, kjer sta se spoznavala in na skrivaj srečevala, je z veseljem razkrila tudi nam, svojim otrokom, in vedno ko smo jo odpeljali v rojstni kraj v Malo Mislinjo k Tovšaku, smo se morali ustavili tudi v tem skrivnostnem delu njenih najlepših trenutkov, kjer je postala za kako minuto in v tišini obujala spomine na svoje srčne trenutke.

Leta 1954 se je preselila na Brda na Ribičevo domačijo, kjer sta z možem pridno in ponosno obdelovala zemljo. V zakonu smo se njima rodili trije otroci, ki smo bili njen največji zaklad, kar nam je tudi vedno znala pokazati in povedati. Njena vzgoja in ljubezen sta bili neprecenljivi. Dala nam je pridne roke, poštenost, veliko ljubezni, ki jo znamo tudi mi deliti med ljudmi.

Postala je babica petih vnukov ter prababica štirih res čudovitih pravnukov. Dom je bil vedno prijeten, topel, poln ljubezni, nežnosti in dobrote. Ljudje so z veseljem prihajali k njej, saj je za vsakega našla čas in lepo besedo. Leta so minevala, zdravje ji ni bilo naklonjeno. Imela je težke bolezni, a jih je premagovala, saj je vedela, da jo njeni še vedno potrebujejo. Postajala je slabotnejša in bolehnata. Pred dvema letoma je po težki bolezni odšla v dom starostnikov, kjer so ji nudili primerno oskrbo in nego ter polno spoštovanja. Radi smo jo obiskovali in pogosto je šla tudi z nami domov.

Žal je prišel trenutek, ko smo se morali za vedno posloviti od naše Dominike, vendar:

Glej, zemlja si je vzela, kar je njeno,
a kar ni njeno, nam ne more vzeti,
in to, kar je neskončno dragoceno,
je večno in nikdar ne more umreti.

Draga mama, žena, babica, prababica, sestra, teta, sosedka, botra in večna prijateljica, tvoja dediščina je tudi tvoja širina srca, predvsem pa je neprecenljiv zglede o tvoji dobroti. Svetloba, ki si nam jo dajala, nas bo družila in večno osrečevala. Čeprav si odšla, v naših srcih boš živela vedno! Draga mama, počivaj v miru, spokojno, blaženo kot si si zaslužila in ne pozabi na nas.

Hči Darja in vsi njeni

*Naše življenje je v Božjih rokah,
če je Njegova volja,
ne žalujte za menoj,
temveč se me spominjajte
vljubezni.*

V spomin

Jožefa Paradiž

po domače Briklava bica iz Trbonj
27. februar 1916–8. december 2010

Ne morem mimo tega, da svojih misli in ponosa na svojo mamo ne prenesem v nekaj stavih na ta košček papirja, čeprav je v mislih vsak dan z menoj.

Življenje Briklove bice nikoli ni bilo poslano z rožicami, saj se je kot mlado dekle, ki je prišlo od Kluka z zelo malo izkušnjami kot mladostnica, moralo spoprijeti in se spopadati z vsemi dobrimi in slabimi stvarmi na veliki kmetiji. Bila je skromna, poštena in varčna gospodinja. Vse otroke je lepo vzgojila in nam pomagala do kruha, pa čeprav brez podpore očeta, ki je tako številčno družino moral zaradi hude in zahrbtne bolezni zapustiti že pri svojih 56. letih.

Življenje na kmetiji se je takrat še bolj zavilo v temo in skrb, kako bomo živeli brez moža oziroma atija. A mamina trdna volja in pridne roke so vztrajale naprej tudi s pomočjo sosedov, sorodnikov ter prijateljev. Bila je v velik ponos vsem otrokom in to je še danes. Bili so dnevi, ko je preživela tudi pri skorji suhega kruha, saj je bila zelo skromna in zadovoljna z vsem. Ljudje so zelo radi prihajali k Briklu, saj je bilo tam vedno lušno, pa najsi je bila kolina ali steleraja. Mama je vedno poskrbela še za tako lačna usta z vsem, kar je pač imela. Vedno je raje dajala drugim kot sebi. V svojem življenju je izgubila najprej moža, nato pa še šest svojih otrok. Bila je korenina in steber Briklove kmetije, da je lahko vse omenjeno prenesla. Kljub vsem težavam in bolečinam, ki jih je dala v svojem življenju skozi, smo ji lahko še danes hvaležni in ponosni smo nanjo, da je dočakala tako lepa leta. Tudi takrat, ko je skoraj petnajst let

živela pri nas, so bili trenutki lepi, a včasih tudi žalostni, saj pogled na njeno kmetijo ni bil takšen, kot si je želela, in to jo je venomer mučilo in zaradi tega jo je stiskalo pri srcu. Težave, ki jih je dostikrat nosila v sebi, sta ji lajšala pravnuka Dejan in David, ki sta jo imela neizmerno rada. S ponosom jima je mama izkazovala svojo igrivost, kar sta fanta tudi občutila ter se zato zelo rada zatekala v njeno sobo ali na dvorišče. Njene pridne roke niso omahnile vse do zadnjega, zelo rada je pletla, kuhala in se odpravila na vrt, kjer se je zelo dobro počutila in uživala ob vrtnih opravilih. Tudi ko je bila že bolj slabotna, je še vedno prišla za motiko, kljub temu da so njene moči krepko popuščale. Še danes ji hvala za vse, kar je storila za nas. Naj ji bosta miren počitek in lahka trbonjska zemlja, ki jo je tako ljubila.

Hči Anka z družino

Rajko Rozman

1922–2012

Na novoletni dan nas je osupnila novica, da je v Slovenj Gradcu umrl najstarejši član Lovske družine Mislinja, Rajko Rozman. Rajko je bil namreč leta 1946 eden izmed enajstih ustanovnih članov LD Mislinja.

Rajko se je rodil 3. februarja 1922 v Mislinji. Že v rani mladosti je v njem gorela želja, da bi postal lovec, saj je prosti čas rad preživljal v naravi. Pri tem mu je bil vzornik in v veliko pomoč oče, ki je bil zaposlen pri takratnem lastniku mislinjskega Pohorja, dr. Pergerju. Njegov oče je bil eden največjih lovskih strokovnjakov takratnega časa v Mislinjski dolini in s tem odličen učitelj svojemu sinu. Veselje do lova in druženja z očetom sta Rajka že pred drugo svetovno vojno pripeljala v lovske vrste. Skupaj sta hodila na lov za srnjadjo, gamsi in lisicami ... Leta 1940 je v Mariboru uspešno končal takratno gozdarsko šolo in prvo zaposlitev našel pri Pergerju. Vojno vihro je preživel prisilno v

nemški vojski. Po vojni se je zaposlil v Gozdnem gospodarstvu Mislinja kot revirni gozdar. Po reorganizaciji tega podjetja je postal revirni gozdar na obratu kooperacije v Mislinji, zaupan mu je bil gozdarski okoliš Tolsti vrh. Pri svojem delu je bil zelo dosleden in do gozda pokroviteljski.

Z veliko osebno predanostjo je opravljal tudi dolžnosti in funkcije v lovski družini: od leta 1950 do 1954 je bil blagajnik, od 1955 do 2000 je opravljal funkcijo statistika, od leta 1955 do leta 1964 pa je bil gospodar LD ter predsednik nadzornega odbora v letu 1968. Bil je tudi mentor mnogim mladim lovcom. Naučil jih je skrivnosti lova, kot je klicanje jereba, branje sledi v naravi, lova s pastmi ... Najbolj je užival v lovu na lisice s čakanjem in na ta način je v eni zimi uplenil tudi več kot dvajset lisic. Mlajši lovci so radi rekli, da je Rajko »lovec starega kova« – v vsem, kar dobrega lahko to pomeni.

Rajko je za svoje delo prejel več priznanj in odlikovanj: diplomu za dolgoletno delo v družini v letu 1975, od lovske zveze pa red III. stopnje.

Po ženini smrti mu je začelo nagajati zdravje. Po odprtju novega doma starostnikov v Slovenj Gradcu se je preselil tja. Ob naših obiskih je beseda vedno tekla o lovu in divjadi. Mnogokrat je obujal spomine na lov v naši družini in želel je izvedeti vse novice iz lovišča.

Rajko, počivaj v miru v pohorski zemlji, ki si jo imel tako rad. Hvala ti za vse, kar si storil za Lovsko družino Mislinja.

Lovci LD Mislinja

Vinko Kolar

6. julij 1931–2. februar 2012

Svečnica je bila v Kolarjevi družini vselej praznik prijetnih trenutkov, letošnji praznični četrtek pa se je odel v črnino, saj je v popoldanskih urah v slovenjegraški bolnišnici umrl mož, oče in dedek Vinko Kolar. Smrt je nenadoma posegla v srečno družinsko življenje na dan, ki ga nikakor ne bi smela tako bridko pretresti. Res čudna so pota človeških življenj.

Doma, na Legnu, je 6. julija 1931 Jerica povila sinka Vinka. Skromnosti je njega in štiri sestre naučilo že otroštvo. Šolanje v Šmartnu so siromašila še vojna leta. V svobodi je Vinko, ki se je delati navadil že doma, poiskal zaposlitev v kamnolomu na Legnu. Po letih garanja si je kar oddahnil, ko je službo dobil v tovarni usnja.

Bil je vesele narave in ob prepevanju se je že v otroških letih ogrel za igranje klarineta. Tega je pozneje zamenjala harmonika, ki je bila Vinkova prijateljica posebne sorte vse dni njegovega življenja. Je pa ob pogledih za dekletki zaigralo še njegovo srce. Še posebej ubrano, ko se je zagledal v prikupno Julijano. Zmenki in ljubeče čebljanje so rodili najlepša človeška čustva, ki so ju leta 1957 pripeljala pred oltar. Mladoporočenca sta zaživela na domačiji in se že naslednje leto veselila rojstva hčerke Anice. Še dve hčerki in sina je rodila Julijana in Vinko je bil presrečen ob slehernem otroku, ki je obogatil družino. Rad jih je pocrkjal, izraze veselja pa so seveda spremljali vedri zvoki, ko je prešerno raztegnil meh. Ob prijetnih trenutkih skrbi za mladi rod Vinko in Julijana želja in načrtov nista zanemarjala. Ker je bila želja po gradnji hiše najbolj goreča, sta pridno varčevala. Po petih letih sta se že preselila v Sredme, kjer sta kupila skromno hiško, ki sta jo preuredila in dozidala. Še kako ponosen je bil Vinko, ko je prijateljem lahko pokazal družinski dvorec. Vesel je bil uspehov, pridno je delal v službi in tovarni usnja ostal zvest do upokojitve. Ker je bil ob veselju do igranja harmonike Vinko še družaben povrh, so ga vabili na različne zabavne prireditve. Igral je na veselnicah in

porokah, osrečeval abrahamovce in srečneže ob upokojitvenih zaključkih.

Ponosen je bil na hčerke, ki so srečno zaživele z izbranci, sinu Vinku pa je bil hvaležen, ker je ostal doma. Ker je stopal po njegovi poti tudi kot odlični harmonikar, se mu je še posebej prikupil.

Seveda so Vinku leta lepšali tudi vnuki in pravnuki. Devet vnukov in enajst pravnukov je pomlajevalo dobrega dedka in pradedka. Radi so ga imeli, saj jim je s harmoniko olepšal marsikateri trenutek. Pred sedmimi leti je Vinku prvič resneje ponagajalo zdravje. Ob težavah z ožiljem pa volje do življenja nikakor ni izgubil. Ob skrbni ženi, sinu in hčerkah si je lahko opomogel. Posebej dobre volje je bil, ker otroci niso pozabili na zlato poroko. Kar žarel je ob lepih besedah in željah, ki so jima bile namenjene. Pa je vendarle pred tremi leti ponovno moral poiskati pomoč v bolnišnici. Okreval je in sklenil, da bo bolj pazil na zdravje. Zato je ob lanskem okroglem jubileju, ko so mu ob 80. pomladi njegovi pripravili še eno nepozabno presenečenje, verjel, da bo učakal še nekaj let. Pa da ga bo še naprej pomlajevala štiriletna vnučinja Janja. Ko je v sredo doma Vinko padel v komo in so ga brž pripeljali v slovenjegraško bolnišnico, nihče ni pomislil, da mu življenje odmerja poslednje trenutke. Žal je v četrtek nepričakovano obstalo njegovo srce.

Kljub izredno hladnemu popoldnevu je Vinka 5. februarja precej ljudi pospremila na poslednji poti do gomile na pokopališču v Šmartnem. Vsem so hvaležni vsi njegovi: žena Julijana, hčerke Anica, Jožica in Marjana z družinami, sin Vinko ter vse tri sestre. Njegovi najbližji se sosedom, prijateljem in znancem zahvaljujejo za darovano cvetje in sveče ter prispevke za maše. Hvalo svojci namenjajo tudi pevcem ter duhovnikoma Francu Lenasiju in Petru Leskovarju za opravljen pogrebni obred.

Marjan Križaj

SPOMIN

Viktor Breznik

1933–2002

Dragega Viktorja ni več že deset let in to je resnično velika izguba za družino in tudi za ljudsko petje, ki se je najbrž še ne zavedamo v vseh razsežnostih. Njegove melodije in pesmi bomo seveda še poslušali in peli, a kdo bo še znal poiskati besedo, tisto pravo besedo za ljudsko pesem in njeno živo in dostojanstveno prihodnost? Kdo bo prihajal na naša hišna vrata, nasmejan in z bodrilno mislijo, ki nas bo odreševala zagat in dvomov, kdo bo bdel kot dober duh nad mojimi pogosto samotnimi mislimi in dejanji? Viktorja ni več, čeprav vem, da ga bom še velikokrat čakala in se spraševala, kako bo sploh z mano, z nami, že danes in jutri, v časih prihodnjih. Pa vendar me ne skrbi, saj vem, da je delček njega ostal v vsakemu od nas.

Marija Breznik

Pesem večna je

S pesmijo si družil nas,
tu med nami je tvoj glas,
nežen blag in bogat, družini nadvse drag.
Naj prešerno zadoni, pesmi nikdar kraja ni,
naj se poje še naprej, še naprej do večnosti ...

Viktor, to pesem je napisal in tebi posvetil
tvoj prijatelj Franc Šegovc.

V spomin

Vida Gril

z Gradišča nad Slovenj Gradcem
1951–2007

Mineva peto leto, odkar nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, babica in sestra. Ob obujanju spominov, ki so ob žalostni obletnici še bolj živi, bolečina močnejše skeli in njeno toplo in ljubečo dlan pogrešamo še močnejše.

Hvala vsem, ki obiskujete njen grob, nanj položite cvetje in v spomin na drago Vido prižgete svečko.

Pogrešamo jo mož Oto, hčerki Andreja z Jakom in Vlasta z Andrejem ter vnuki Jan, Urška in Anej

V spomin

Miran Borovnik

24. marec 1965–11. marec 1993

Minevajo dnevi, tedni, meseci, leta, lepota cveta in življenja mine, a nikdar ne mine spomin.

Ob obletnici smrti se z lepimi spomini in žalostjo spominjamo našega Mirana.

Mama Rozika in vsi ostali

Pred 10 leti je umrl Stanko Krenker

Ob letošnjem 8. marcu sem se na mislinjskem pokopališču v Šentilju ustavil ob grobu Stanka Krenkerja. Pritegnili so me cvetovi slovenstva, rdeči nageljni, ki jih je nekdo natrosil po grobu. Razmišljal sem, kaj neki pomeni takšno razkošje cvetja v času, ko mu mráz še ne prizanaša. Predramil me je znani glas. »Naše plesalke so tako okrasile grob, saj se letos spominjamo desetletnice Stančeve smrti,« mi je Branko povedal najprej. »Zakaj pa so izbrale nageljne?« me je zanimalo. »Dekleta ne morejo pozabiti tega, da se je harmonikar na vajah naše folklorne skupine vedno spomnil dneva žena in vsako osrečil s prelepim rdečim cvetom.« Še naprej sva klepetala in spoznanje, da Majsterski ne bo pozabljen, me je ganilo. Zato žalostno plat tistega osmomarčevskega dne zaupam še bralcem, ki jim Viharnik znova in znova podarja tudi ganljive zgodbe. Želja, da bi dekleta in fantje iz Male Mislinje presenetili krajane ob občinskem prazniku s folklornimi plesi, je namreč maja 2001 zadonela iz ust Stanka Krenkerja. Veseljaku, ki je s svojo frajtonarico vselej poskrbel za dobro voljo, so Mislinjčani nadeli vzdevek Majsterski. Mojster igranja, ki je obiskovalce prireditev, otroke pa še posebej, rad popeljal s kočijo, je ta svoj popularni psevdonim zapisal na vozilu. Da bi se ljudje naših zaselkov večkrat razvedrili, je dal pobudo za srečanje ljudskih godcev in za folklorno skupino. Ob zvokih, ki so prihajali iz njegove frajtonarice se tudi s folklornim korakom ni bilo težko zavrteti. Veseli pavri so se imenovali plesalci, ki jih je prvih plesov naučila Anica Meh, in so znova in znova presenečali. Pred njimi so bili pomladanski nastopi in prireditve ob občinskem prazniku. Zato vaj tudi ob 8. marcu niso zanemarili. Stanko pač ne bi bil Stanko, če ne bi pogruntal česa veselega. Po presenečenju z nageljni seveda dobre volje še po vajah ni hotelo zmanjkati. S kozarčkom so jo zalivali še v gostilni. Stanku, ki je ob veselih trenutkih pozabljal na bolno srce, je najbrž kakšna kaplja usodno stekla čez rob. Iz rok mu je nenadoma zdrsnila harmonika in niti besedice slovesa ni zmogel več spregovoriti.

Nenadna smrt harmonikarja in duše Veselih pavrov je pretresla plesalce iz Male Mislinje. A spomin nanj so sklenili ohranjati s programi, za katere jih je navduševal. Nadeli so si njegov vzdevek in pod imenom Folklorna skupina Majsterski ob plesu bogatijo kulturne programe še z izvirnimi igrami fantov na vasi. 8. marec pa sleherno leto zanje ostaja dan spomina. Ob grobu neopozabnega harmonikarja je stekla beseda tudi o rdečih nageljnih. Tega bi mu srčno radi pripeli tudi ob lanskem priznanju župana ob občinskem prazniku, saj so se lahko pohvalili z lepim jubilejem, desetletnico folklornega plesa in iger na vasi.

Takole sem se razpisal, ko sem se z Brankom pa Gelco, mentorico Andrejo Polc in ostalimi »majsterskimi« sprehodil skozi deset let uspehov in spominov. V nageljne na Stankovem grobu se je bilo res vredno ozreti.

Marjan Križaj

Za šalo ali zares?

Zlatko Škrubej

IZGLED FANTA

Blondinki se pogovarjata: Slišala sem, da imaš novega fanta.

- Ja, enkrat je, bogat in še avto ima.
- Kako pa izgleda?
- Kabriolet, metal rdeče barve.

POSEBNA ŽELJA

Blondinka se je pripeljala na bencinsko črpalko in rekla: Dva litra olja za moj avto in brez holesterola, prosim.

VSEENO

Gost v restavraciji vpraša natakarja: Natakara, kakšno meso je to? Svinjina ali govedina?

- Mar ne ločite?
- Ne.
- Potem je pa tako ali tako vseeno.

ZDRAVILO

Babica je praznovala osemdeseti rojstni dan in prvič spila kozarček žganja. Ko ga je pogoltnila je rekla: Saj to je zdravilo, ki ga je moral moj mož celih štirideset let jemati.

GNOJ

Politika v parlamentu modrujeta, pa reče eden: Dolgovi brez gnoja dobro rastejo!

Drugi doda: Hm, ali pa ga je preveč.

OBLAST

Tone razlaga prijatelju: Oblast je kot ženska.

- Kako kot ženska?
- Nihče je noče deliti z drugimi.

ZARES ČUDNO

Prijatelja politizirata, pa reče eden: Meni se pa v našem parlamentu zdi nekaj čudnega.

- Res, le kaj?
- Toliko strastnih kadilcev je notri, zakaj enkrat vsi skupaj ne pokadijo pipe miru?

POZIV

Jure vpraša prijatelja: Si slišal poziv ljudstva naši novi vladi?

- Ne. Kako se pa glasi?
- Naredite nam to deželo spet človeško.

IZPOLNJENO

Zvone vpraša prijatelja: Kaj si misliš ti o delu prejšnje vlade, ki je doživela nezaupnico?

- Kaj si mislim? Vseh obljub res niso izpolnili, so pa zelo izpolnili obljubljanje.

ODKRIT ODGOVOR

Gospa v banki je na razgovoru za odobritev kredita. Bančni uslužbenec jo vpraša: Kaj počne vaš mož?

Gospa zagotovi: Tisto, kar mu jaz rečem.

ZA RAZMISLITI

Dva politika modrujeta pa reče eden: Ali veš, na kaj morajo paziti vsi tisti, ki v naši vladi drugim kopljejo jame?

- Na kaj?
- Da bodo jame dovolj globoke.

GROZA

Mož bere časopis in reče ženi: Brez politike nam bi bilo dolg čas.

Žena jezno odvrne: Z njo nam je pa groza!

DVAKRAT ISTO

Mujo vpraša Hasa: Kaj bi bil rad, če bi se še enkrat rodil?

- Konj.
- To ne gre. Dvakrat isto ne moreš biti.

NEZASLIŠANO

Prijatelja politizirata, pa reče eden: Zdaj smo dobili šest modrecev, ki na spletu zahtevajo predčasne volitve.

Prijatelj doda: To pa je tudi vse, kar so do sedaj storili za nas Slovence in Slovenke.

POGREŠANI

Tončka vpraša sosedo: Je res, da vašega moža pogrešajo že ves teden?

- Drugi morda, jaz pa niti ne.

DOBRA PRIMERJAVA

Mož in žena se skregata, pa jezno reče mož: Ali veš, zakaj ženske nosite čevlje z visokimi petami?

- Zakaj?
- Da se vam jezik ne vleče po tleh!

DOKAZANO

Prijatelja politizirata, pa reče eden: Naši politiki živijo v nebesih.

- Kaj pa noriš?
- Seveda živijo v nebesih, na trdnih tleh se ne znajdejo.

VSEENO JE

Tone reče prijatelju, ko pogovor nanese na naš parlament: Za naš parlament je tako ali tako vseeno, ali so dopustu ali delajo.

- Hm, zakaj vseeno?
- Rezultat je enak.

PRIVOLJENJE

Učiteljica reče Klemenu: Res bi rada doživela dan, ko te ne bi grajala.

Klemen odvrne: Imate moje privoljenje.

Menedžerka in drva

Milena J. Ciglera

Oni dan kliče Sandi iz meni in vam znanega lhana: »Milena, a lahko pošlješ Matejo, svojo menedžerko, da bi Brigiti pomagala iz zadrege?«
 »Kaj pa je spet narobe?«
 »Drv ji je zmanjkalo!«
 »Zdaj, sredi najhujšega mraza?«
 »Saj veš, da sta z Dragom celo jesen v Beli Krajini, je pa pozabila nabaviti drva!«
 »Lahko,« ji rečem, »ampak povem ti, da ji bo najprej naredila pridigo!«
 »Naj bo! Samo da mi neha sitnariti.«
 Ampak problem je nastal, ko sem Mateji predstavila celo zadevo.
 »Če greš tudi ti!« je rekla.
 »Naj bo, čeprav ne vem, kako se bo Martina znašla sama, ker je koza *na cajtu*.«
 »Naj ji Dunja pomaga, ona je bila že večkrat za *babico* pri kozah.«
 »Prav, pa greval!«
 Mateja je upoštevala moj nasvet, da sva se peljali skozi Tuhinjsko dolino, ker sva tako prihranili denar, s katerim bi kupili vinjeto. »Veš, moji gorenjski sorodniki ves čas tako ravnaajo.«
 Ko sva prispeli v lhan, se je Brigita grela na krušni peči v Sandijini hiši. »Moja hiša je ledenica, Mateja, kaj misliš ukreniti, me prav zanima!« je govorila Brigita. »Kje je peč?« je najprej vprašala Mateja z ledenim glasom, saj nama je po poti »crknila« kurjava v avtu. Brigita je zlezla s Sandijine krušne peči in se zavila v tri mamine plete.
 »Pa gremo!« je rekla. V njeni hiši nas je pozdravil sibirski hlad, da nas je kar vrglo nazaj. »Koliko dni že nisi kurila?«
 »En teden.«
 »Mrzlo je pa, kot da že en mesec ne bi!« je odsekala Mateja. »Kje je kaj robe za v peč?« »Kakšne robe?« je prestrašeno gledala Brigita. »Ja, kaj lesenega, menda, a boš kurila avtomobilske gume ali kaj?«
 »Povsod je kaj!« je hitela Brigita, da ji Mateja res ne bi rezervne gume snela izpod novega avta.
 »Pa gremo v akcijo!« je ukazala Mateja in se povzpela najprej najvišje – na podstrešje hiše. Tam je naletela na leseni okvir neke postelje: »Kaj je to?«
 »To bo za Milenino posteljo, ko pride v lhan!«
 »Prinesi sekuro, ona lahko spi v spalni vreči,« je ukazala Mateja in čez pet minut so od okvirja lepe mahagonijeve postelje ostali le trske in polena.

»Gremo naprej. Odnosita to v klet, jaz pa se bom razgledala, kaj bi še bilo uporabnega!«
 Z Brigito sva strahoma odšli od nje, saj ni bilo jasno, s kakšno robo se bo še srečala. Ko sva se vračali po stopnicah, nama je prinesla nasproti: Tinin otroški skiro, cel kup plišastih igračk, otroške knjige in drugo šaro. Igrače ji je Brigita iztrgala iz rok, knjige pa jaz: »Saj nismo v srednjem veku, Mateja, da bomo sežigali knjige!« sem se pridušala. »Pa še Prešernov dan je, a si znorela!«
 »Saj res, a imaš veliko čevljev? Na Chaplina sem se spomnila, ko si omenila Prešerna,« je veselo vzkliknila Mateja, »Chaplin je čevlje kupal, mi jih bomo pa pekli.« Brigita je prebledela in tekla dol kot obsedena ter pričela v vrečo basati škornje in čevljičke, da ne bi končali v ognju. Čevlji so namreč njena priljubljena stvar. Ampak Matejo je že zaneslo v kopalnico, kjer je imela Brigita na ličnih lesenih poličkah v vzornem redu zložene brisače. Mateja potegne brisače dol in prične s sekuro ločevati police od stene. To ji je šlo kot igračkanje, zato Brigita ni mogla rešiti nobene police, pa še pri reševanju čevljev se je predolgo zadržala.
 »O mati kurja, Mateja, kaj pa še misliš uničiti?!« je bila že močno živčna.
 »Poglej, Brigita, te police narediš nove, zdravja ti pa nihče ne bo vrnil, če boš zbolela od mraza!«
 »Veš kaj, Mateja, malo si oddahni! Bom skuhalo kavo! Sedita za mizo,« je prosila in jaz sem Matejo zvelkala v kuhinjo. Toda ni vzdržala za mizo, ampak je brskala po Brigitinih kuhinjskih elementih, kje je kaj lesenega.
 »Ta deska za rezanje, pult za valjanje testa in leseni mlinček, vse bo šlo dol!«

»Ne, ne in ne! Samo dotakni se mlinčka! To je darilo mojega prvega fanta, to je zame svetinja.« Res, Mateja, ne *serji* ga, rajši vzemi valjar, da te ne bo z njim po glavi, če jo boš do kraja razkačila!«
 Brigita je bila tako živčna, da je kavo solila, namesto sladkala in potem jo je petkrat poskusila, če je res slana, in jaz sem jo zafrkavala, če je zaljubljena. Medtem se je Mateja splazila v spalnico in »sunila« kolovrat, ki je bil darilo Gitine babice, in vse skupaj zvelkala v klet ter zakurila divji ogenj, da je voda v *bojlerju* centralne peči šumela in kipela, da smo vsi zbežali iz hiše k Sandi in tam pili kavo, dokler se ni v oni hiši zadeva z ognjem umirila. Potegnila sem Sandi v kot in ji rekla, naj da Brigiti dve pomirjevalni tableti, da je ne bo kap, ko bo videla, da je kolovrat romal v peč. Potem pa se je izkazalo, da to ni potrebno, ker je Mateja omenila, da je v kotu garaže v eni kantici videla malo nafte, pa je še to vtila na vso rototijo. Takrat je pa Brigita padla s stola in so jo morali peljati na urgenco, midve z Matejo sva se pa nemudoma odpeljali domov, ker je Martina klicala, da ima koza Pika trojčke in da se je eden zagozdil.
 »Mateja, kje si se ti naučila vsega tega, da si tako praktična?« sem vprašala po poti svojo menedžerko.
 »Ati me je učil že od malega, ker smo bile same punce in sem samo jaz kazala interes za tehnične stvari!« je odvrnila ponosno in kot za šalo prehitela enega »celjana«, kar veste, da niso mačje solze, glede na to, kako ta *folk* vozi. No, doma je pa tudi šlo vse po sreči. Dunja je klicala veterinarja in ta je uredil vse potrebno. Da le Pika ne bi dobila poporodne mrzlice, ko je tak mrz!

Nova blagovna znamka GG SG, razvita v okviru projekta RACE-KOGO

Marta Krejan

Družba Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, družba z dolgoletno tradicijo in s celostnim pristopom pri povezovanju proizvodne verige v lesnopredelovalni industriji, marca letos obeležuje 65. obletnico, obenem pa bo širši javnosti predstavila novo blagovno znamko »Lesoteka, hiša za promocijo rabe in prodaje slovenskega lesa«.

Slavnostni dogodek bo v torek, 27. marca 2012, v dvorcu v Radljah ob Dravi in pred našim novim poslovnim objektom, prvim objektom pri nas, zgrajenem po sistemu MHM, ki je bil v Viharniku že predstavljen.

Gre za pomemben dogodek s še pomembnejšim namenom; vsi smo seznanjeni s problematiko slovenske lesnopredelovalne industrije, ki se odraža predvsem v odsotnosti gospodarskih dejavnosti, ki potekajo med pridobivanjem lesa iz gozdov in izdelavo končnih izdelkov. GG Slovenj Gradec je ena redkih družb, ki to vrzel zapolnjuje. Z razvojem kadrovske in tehnične podpore se uvrščamo med uspešne gospodarske subjekte, usmerjene na področje primarne predelave lesa ter izdelave končnih izdelkov. S svojo dejavnostjo pomembni nacionalni surovini, lesu, ustvarjamo dodano vrednost, v koroški regiji, ki jo je recesija najbolj prizadela, pa nudimo nove

razvojne in zaposlitvene priložnosti. Naš cilj je med drugim tudi osveščanje uporabnikov o prednostih lesa pred ostalimi materiali na različnih področjih, s čimer prestopamo meje naše regije in pri čemer nam nudijo podporo tudi župani naših občin, ki so 27. marca vljudno vabljeni v Radlje. Pred samo slovesnostjo bo v Dvorcu Radlje potekal strokovni posvet, na katerem bodo sodelovali strokovnjaki s področij, povezanih z leseno gradnjo: predstavniki univerz, arhitekti, proizvajalci lesenih hiš ..., sledila bo tiskovna konferenca, po uradnem delu pa povabljene čakata pogostitev in ogled poslopja.

Pomena naše vizije, ciljev in aktivnosti se zavedajo tudi v samem vrhu naše države, saj bodo s svojo prisotnostjo na slavnostnem dogodku naša regionalna prizadevanja za razvoj pomembne gospodarske panoge podprli in jim dodali nacionalno dimenzijo tudi vabljeni ministri in predstavniki države.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO

Nalozbe iz vaše profесиone
Kotičnik za razvoj in inovacije

ZAVARUJTE SVOJE PREMOŽENJE NA NOVO VREDNOST!

ZM
ZAVAROVALNICA MARIBOR

O P A

PREMOŽENJSKO ZAVAROVANJE
Z OSEBNO IN PRAVNO ASISTENCO
NA NOVO VREDNOST

080 19 20 · www.ZavarovalnicaMaribor.si